NHLRP National Home Language Reading Programme

IsiCwangciso sokuFundisa

ISIXHOSA

ULWIMI LWASEKHAYA

IBANGA 1

IKOTA 1 & 2

basic education
Department: Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL EDUCATION COLLABORATION TRUST

ETDP SETA

2030 NDP

Read to Lead
A Reading Nation is a Leading Nation

SACE

IsiCwangciso sokuFundisa

IBANGA 1 | IKOTA 1 & 2

ISIXHOSA

NHLRP | National Home Language Reading Programme

Copyright © 2026 National Educational Collaboration Trust (NECT)

This work is licensed under a Creative Commons Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International License (CC BY-NC-ND 4.0).

Additional permissions beyond the scope of this license may be available. For further information, please contact the publisher at **materials@nect.org.za**.

First edition, 2026

NHLRP | National Home Language Reading Programme

IKOTA 1 ISICWANGCISO SOKUFUNDISA

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *Siya esikolweni*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Uziva njani ngokuqala iBanga 1 kulo nyaka?*
   - *Ziintlobo zini zezinto obawela ukuzenza esikolweni?*
   - *Ingaba ikhona into ekoyikisayo okanye ekukhathazayo ngesikolo? Ukuba ikhona, yintoni?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 2.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho: Imfundo sisitshixo sekamva.
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo: Esi saci sithetha ukuba kanye njengokuba isitshixo sivula umnyango, imfundo ivula iingcango ezininzi ebomini, njengemisebenzi, amaphupha kunye nempumelelo. Xa umntwana esiya esikolweni, wakha ikamva lakhe, efunda izinto ezintsha aze afumane ubuchule bokwenza izinto ezintle.

Izandi: Yenza uhlolo olusisiseko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Sebenzisa eli xesha ukuhlola ulwazi lwezandi.**
   a. Yiba neNcwadi yoHlolo elungele ukuthatha amanqaku ngabafundi ngabanye.
   b. Sebenzisa ikhowudi elula ukugcina inkqubela phambili yabafundi, umz.:

1 = akanakho okwangoku / akakafikeleli kwinqanaba lobuchule
2 = unobuchule
3 = ugqwesile

2. **Zinzisa abafundi ukuze bakunike ingqalelo.**
   a. Bonisa abafundi indlela ‘yokuqhwabela amagama’ (ngokwamalungu).
   b. Sebenzisa ukutya okwahlukileyo njengomzekelo, umz.: a-ma-ndo-ngo-ma-ne, i-swe-ki-le, i-nya-ma.

3. **Hambahamba eklasini ucele umfundi ngamnye ukuba:**
   a. Aqhwabele igama lakhe, umz.: Ka-ra-bo
   b. Bize isandi sokuqala segama lakhe, umz.: /k/
   c. Yenzela abafundi umzekelo uze uqale ngabona bafundi banobuchule.

4. **Izichazi manqanaba:**

1 = Umfundi udinga uncedo ukugqiba yomibini imisebenzi.
2 = Umfundi ugqiba umsebenzi omnye ngokuzimeleyo.
3 = Umfundi ugqiba yomibini imisebenzi ngokuzimeleyo.

Ukubhala ngesandla: Yenza uhlolo olusisiseko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Sebenzisa eli xesha ukuhlola ukwakhiwa konobumba.**
   a. Zinzisa abafundi ukuze bakunike ingqalelo.
   b. Banike iphepha neekhrayoni okanye iipensile.
2. **Xelela abafundi ukuba babhale:**
   - Bonke oonobumba ababaziyo
3. **Izichazi manqanaba:**

1 = Umfundi ubhala ngaphantsi koonobumba abali10, okanye kukho iimpazamo ezininzi ngokwakhiwa koonobumba.
2 = Umfundi ubhala oonobumba abali10–15, kusenokubakho iimpazamo ezithile ngokwakhiwa koonobumba.
3 = Umfundi ubhala ngaphezu koonobumba abali15, uninzi loonobumba bakhiwe ngokuchanekileyo.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 1

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Usuku lokuqala lukaOlwethu*
   b. Yithi: *Eli bali lingo-Olwethu, intombazana enexhala lokuqala iBanga 1. Sifunda ngendlela aziva ngayo phambi kokuba aqale isikolo, nokuba uziva njani esiqalile isikolo.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Yenza unxulumaniso
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uhlolo olusisiseko: INgqiqo nokuQonda yolwimi oluthethwayo

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

Ibali lokubalisela abafundi okanye lokufunda ngokuvakalayo

1. **Sebenzisa eli xesha ukuhlola ingqiqo nokuqonda ulwimi oluthethwayo. (Qaphela: Lo msebenzi uyaphindwa ukukuvumela ukuba uphulaphule iimpendulo zabafundi.)**
   a. Zinzisa abafundi ukuze bakunike ingqalelo.
2. **Balisela okanye ufundele abafundi ibali elifutshane (5 imizuzu).**
   a. Buza abafundi ngabanye baphendule imibuzo yokukhumbula ngqo, umz.: ubani, nini, phi, intoni.
3. **Izichazi manqanaba:**

1 = Umfundi akakwazi kuphendula ngqo.
2 = Umfundi uphendule imibuzo ngokuchanekileyo kodwa ngokuthandabuza okuthile.
3 = Umfundi uphendula umbuzo ngokuchanekileyo nangokukhawuleza.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 2.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *isikolo: Indawo abaya kuyo abantwana baye kufunda enotitshala nabahlobo.*
      - *ukoyika: Indlela oziva ngayo xa ucinga ukuba ungenzakala.*
      - *lokuqala: ukufika phambi komntu wonke, ukuba ngowokuqala emgceni.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Yenza uhlolo olusisiseko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Sebenzisa eli xesha ukuhlola izandi.**
   (Qaphela, lo msebenzi uyaphindwa ukukuvumela ukuba uvavanye bonke abafundi ngabanye.)
   a. Zinzisa iklasi ukugqibezela umsebenzi wokuzoba okanye obhaliweyo.
   b. Biza abafundi ngabanye beze etafileni yakho.
   c. Yiba noluhlu loonobumba bolwimi lwakho, olubhalwe ngokucacileyo, ngamagama amakhulu.
2. **Yalatha kunobumba ngamnye uze ucele umfundi afunde unobumba lowo (isandi).**
   a. Phawula oonobumba umfundi angekakwazi kubafunda.
3. **Izichazi manqanaba:**

1 = Umfundi ufunda i0–8 soonobumba ngokuchanekileyo.
2 = Umfundi ufunda i9–18 loonobumba ngokuchanekileyo.
3 = Umfundi ufunda i19 okanye ngaphezulu loonobumba ngokuchanekileyo.

Ukubhala ngesandla: Yenza uhlolo olusisiseko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Sebenzisa eli xesha ukuhlola ukwakhiwa kwamanani.**
   a. Zinzisa abafundi ukuze bakunike ingqalelo.
   b. Banike iphepha neekhrayoni okanye iipensile.
2. **Xelela abafundi ukuba babhale:**
   Amanani ukusuka ku0–9
3. **Izichazi manqanaba:**

1 = Umfundi ubhala ngaphantsi kwamanani ama4, okanye kukho iimpazamo ezininzi kulwakhiwo lwamanani.
2 = Umfundi ubhala 4–7 yamanani, kusenokubakho iimpazamo kulwakhiwo lwamanani.
3 = Umfundi ubhala ngaphezu kwamanani a7, uninzi lwamanani lwakhiwe ngokuchanekileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 3

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Usuku lokuqala lukaOlwethu*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uhlolo olusisiseko: INgqiqo nokuQonda yolwimi oluthethwayo

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

Ibali lokubalisela abafundi okanye lokufunda ngokuvakalayo

1. **Sebenzisa eli xesha ukuhlola ingqiqo nokuqonda ulwimi oluthethwayo. (Umsebenzi ophindwayo).**
   a. Zinzisa abafundi ukuze bakunike ingqalelo.
2. **Balisela okanye ufundele abafundi ibali elifutshane (5 imizuzu).**
   a. Buza abafundi ngabanye baphendule imibuzo yokukhumbula ngqo, umz.: ubani, nini, phi, intoni.
3. **Izichazi manqanaba:**

1 = Umfundi akakwazi kuphendula ngqo.
2 = Umfundi uphendule imibuzo ngokuchanekileyo kodwa ngokuthandabuza okuthile.
3 = Umfundi uphendula umbuzo ngokuchanekileyo nangokukhawuleza.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *iyunifomu: limpahla ezikhethekileyo ozinxibayo esikolweni okanye ukubonisa ukuba ukwiqela.*
      - *ubhaka: Ibhegi oyibeleka emqolo ukugcina iincwadi zakho nezinye izinto zakho.*
      - *lungiselela: Ukulungiselela into ethile, njengokupakisha ubhaka wakho ngaphambi kokuya esikolweni.*
   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 4.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
      - *Ntsasa nganye yeveki, abantwana ehlabathini lonke balungiselela ukuya esikolweni.*
      - *Bapakisha iibhegi zesikolo noobhaka babo bafake izinto abazidingayo esikolweni: iincwadi, iipensile neerula.*
      - *Ehlabathini lonke, abantwana bafunda kootitshala eklasini.*
3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
      - Buza umbuzo wokuqala.
      - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
      - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.
      - Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
      - Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.
4. **Imibuzo:**
   a. Benza ntoni abantwana ukuze balungele ukuya esikolweni kusuku ngalunye?
   b. Zeziphi izinto ozifumana eklasini?
   c. Zizinto ezinjani ezenzekayo esikolweni?

Izandi: Yenza uhlolo olusisiseko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Sebenzisa eli xesha ukuhlola izandi. (Umsebenzi ophindwayo).**
   a. Zinzisa iklasi ukugqibezela umsebenzi wokuzoba okanye obhaliweyo.
   b. Biza abafundi ngabanye beze etafileni yakho.
   c. Yiba noluhlu loonobumba bolwimi lwakho, olubhalwe ngokucacileyo, ngamagama amakhulu.
2. **Yalatha kunobumba ngamnye uze ucele umfundi afunde unobumba lowo (isandi).**
   a. Phawula oonobumba umfundi angekakwazi kubafunda.
3. **Izichazi manqanaba:**

1 = Umfundi ufunda i0–8 soonobumba ngokuchanekileyo.
2 = Umfundi ufunda i9–18 loonobumba ngokuchanekileyo.
3 = Umfundi ufunda i19 okanye ngaphezulu loonobumba ngokuchanekileyo.

Ukubhala ngesandla: Yenza uhlolo olusisiseko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Sebenzisa eli xesha ukuhlola ukukhuphela nokulawula.**
   a. Zinzisa abafundi ukuze bakunike ingqalelo.
   b. Banike iphepha neekhrayoni okanye iipensile.
2. **Xelela abafundi bajonge njengoko ubhala ebhodini:**
   - Ipatheni elula, umz.:

   a. Xelela abafudi bakhuphele ipatheni kwiphepha labo.
   b. Mabazame ukugcina ipatheni ibubukhulu obulinganayo.
   c. Mabenze ipatheni ukusuka kwelinye icala lephepha ukuya kwelinye.
3. **Izichazi manqanaba:**

1 = Umfundi akawugqibi umsebenzi. Kukho iimpazamo ekukhupheleni. Ubukhulu abungqinelani.
2 = Umfundi akawugqibi umsebenzi OKANYE kukho iimpazamo ekukhupheleni. Ubukhulu buphantse bungqinelane
3 = Umfundi uyawugqiba umsebenzi ngokuchanekileyo. Ubukhulu buyangqinelana.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 3

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Usuku lokuqala lukaOlwethu*
   d. Yithi: *Eli bali lingo-Olwethu, intombazana enexhala lokuqala iBanga 1. Sifunda ngendlela aziva ngayo phambi kokuba aqale isikolo, nokuba uziva njani esiqalile isikolo.*

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza unxulumaniso
      - Buza abafundi: Uyakwazi ukwenza unxulumaniso neli bali? Ingaba wakhe wehlelwa yinto enje okanye yehlela umntu omaziyo?

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ileyibhile: Igama

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa unobumba omkhulu ekuqaleni kwegama lomntu.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Igama likasisi wam nguAnele.
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wegama ngunobumba omkhulu.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ufakele ileyibhile e1–2.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Indlela esaziva ngayo ngosuku lokuqala esikolweni.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndaziva... ngosuku lokuqala esikolweni.
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Wena ngosuku lokuqala esikolweni.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wegama ngunobumba omkhulu.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uhlolo olusisiseko: INgqiqo nokuQonda yolwimi oluthethwayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

Ibali lokubalisela abafundi okanye lokufunda ngokuvakalayo

1. **Sebenzisa eli xesha ukuhlola ingqiqo nokuqonda ulwimi oluthethwayo. (Umsebenzi ophindwayo).**
   a. Zinzisa abafundi ukuze bakunike ingqalelo.
2. **Balisela okanye ufundele abafundi ibali elifutshane (5 imizuzu).**
   a. Buza abafundi ngabanye baphendule imibuzo yokukhumbula ngqo, umz.: ubani, nini, phi, intoni.
3. **Izichazi manqanaba:**

1 = Umfundi akakwazi kuphendula ngqo.
2 = Umfundi uphendule imibuzo ngokuchanekileyo kodwa ngokuthandabuza okuthile.
3 = Umfundi uphendula umbuzo ngokuchanekileyo nangokukhawuleza.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Yenza uhlolo olusisiseko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Sebenzisa eli xesha ukuhlola izandi. (Umsebenzi ophindwayo).**
   a. Zinzisa iklasi ukugqibezela umsebenzi wokuzoba okanye obhaliweyo.
   b. Biza abafundi ngabanye beze etafileni yakho.
   c. Yiba noluhlu loonobumba bolwimi lwakho, olubhalwe ngokucacileyo, ngamagama amakhulu.
2. **Yalatha kunobumba ngamnye uze ucele umfundi afunde unobumba lowo (isandi).**
   a. Phawula oonobumba umfundi angekakwazi kubafunda.
3. **Izichazi manqanaba:**

1 = Umfundi ufunda i0–8 soonobumba ngokuchanekileyo.
2 = Umfundi ufunda i9–18 loonobumba ngokuchanekileyo.
3 = Umfundi ufunda i19 okanye ngaphezulu loonobumba ngokuchanekileyo.

Ukubhala ngesandla: Yenza uhlolo olusisiseko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Sebenzisa eli xesha ukuhlola ukukhuphela nokulawula.**
   a. Zinzisa abafundi ukuze bakunike ingqalelo.
   b. Banike iphepha neekhrayoni okanye iipensile.
2. **Xelela abafundi bajonge njengoko ubhala ebhodini:**
   - Igama leklasi, umz.: iBanga 1 B
   a. Xelela abafundi bakhuphele amagama ephepheni labo.
   b. Mabazame ukugcina oonobumba bebubukhulu obunye.
3. **Izichazi manqanaba:**

1 = Umfundi akawugqibi umsebenzi. Kukho iimpazamo ekukhupheleni. Ubukhulu abungqinelani.
2 = Umfundi akawugqibi umsebenzi OKANYE kukho iimpazamo ekukhupheleni. Ubukhulu buphantse bungqinelane
3 = Umfundi uyawugqiba umsebenzi ngokuchanekileyo. Ubukhulu buyangqinelana.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 3

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Usuku lokuqala lukaOlwethu*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza unxulumaniso
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Uyakwazi ukwenza unxulumaniso neli bali? Ingaba wakhe wehlelwa yinto enje okanye yehlela umntu omaziyo?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ileyibhile:
Igama

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Indlela esaziva ngayo ngosuku lokuqala esikolweni.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. wonwabile, ulusizi, unovalo.
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Unobumba wokuqala wegama ngunobumba omkhulu.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uhlolo olusisiseko: INgqiqo nokuQonda yolwimi oluthethwayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

Ibali loku-balisela abafundi okanye lokufunda ngoku-vakalayo

1. **Sebenzisa eli xesha ukuhlola ingqiqo nokuqonda ulwimi oluthethwayo (Umsebenzi ophindwayo).**
   a. Zinzisa abafundi ukuze bakunike ingqalelo.
2. **Balisela okanye ufundele abafundi ibali elifutshane (5 imizuzu).**
   a. Buza abafundi ngabanye baphendule imibuzo yokukhumbula ngqo, umz.: ubani, nini, phi, intoni.
3. **Izichazi manqanaba:**

1 = Umfundi akakwazi kuphendula ngqo.
2 = Umfundi uphendule imibuzo ngokuchanekileyo kodwa ngokuthandabuza okuthile.
3 = Umfundi uphendula umbuzo ngokuchanekileyo nangokukhawuleza.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Yenza uhlolo olusisiseko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Sebenzisa eli xesha ukuhlola izandi. (Umsebenzi ophindwayo).**
   a. Zinzisa iklasi ukugqibezela umsebenzi wokuzoba okanye obhaliweyo.
   b. Biza abafundi ngabanye beze etafileni yakho.
   c. Yiba noluhlu loonobumba bolwimi lwakho, olubhalwe ngokucacileyo, ngamagama amakhulu.
2. **Yalatha kunobumba ngamnye uze ucele umfundi afunde unobumba lowo (isandi).**
   a. Phawula oonobumba umfundi angekakwazi kubafunda.
3. **Izichazi manqanaba:**

1 = Umfundi ufunda i0–8 soonobumba ngokuchanekileyo.
2 = Umfundi ufunda i9–18 loonobumba ngokuchanekileyo.
3 = Umfundi ufunda i19 okanye ngaphezulu loonobumba ngokuchanekileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 3

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Usuku lokuqala lukaOlwethu*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuzoba ze sifake ileyibhile kwindawo esiyithandayo kwibali lethu.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela wenze ngathi uyacinga.
   b. Vula amehlo akho uthi: Eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali kuxa…
   c. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   d. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso ebhodini. Njengokuba uzoba cacisa le nto uyizobayo.
   e. Faka ileyibhile e1–2.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi bacimele baze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvo, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baze baxoxe ngeempendulo zabo neqabane.
   d. Emva koko, yalela abafundi ukuba bazobe le ndawo yebali kwiincwadi zabo zokubhala.
   e. Nceda abafundi bafakele ileyibhile e1–2 kwimizobo yabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ileyibhile: Igama

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza iinkcukacha kumfanekiso wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Unobumba wokuqala wegama ngunobumba omkhulu.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uhlolo olusisiseko: INgqiqo nokuQonda yolwimi oluthethwayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

Ibali lokubalisela abafundi okanye lokufunda ngokuvakalayo

1. **Sebenzisa eli xesha ukuhlola ingqiqo nokuqonda ulwimi oluthethwayo. (Umsebenzi ophindwayo).**
   a. Zinzisa abafundi ukuze bakunike ingqalelo.
2. **Balisela okanye ufundele abafundi ibali elifutshane (5 imizuzu).**
   a. Buza abafundi ngabanye baphendule imibuzo yokukhumbula ngqo, umz.: ubani, nini, phi, intoni.
3. **Izichazi manqanaba:**

1 = Umfundi akakwazi kuphendula ngqo.
2 = Umfundi uphendule imibuzo ngokuchanekileyo kodwa ngokuthandabuza okuthile.
3 = Umfundi uphendula umbuzo ngokuchanekileyo nangokukhawuleza.

Qaphela: Sebenzisa iziphumo zohlolo olusisiseko uku:

- Hlalisa abafundi ngokwezibini ezikumanqanaba ahlukeneyo ngezakhono
- Cwangcisela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala ngokwamaqela akumgangatho ofanayo

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abafundi aba-khethiweyo mabeze nesixhobo okanye umfanekiso woku 'Bonisa uze uchaze'

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Bonisa uze uchaze**
   a. Bamba uze uphakamise isixhobo okanye umfanekiso oza kusibonisa wona / sona.
   b. Sichazele ngesixhobo / ngomfanekiso. Yithi:
      - Namhlanje ndiza kunichazela nge...
      - I... (ubungakanani, umbala, ubunzima, ivakala njani xa uyiphatha, njl. njl.)
      - Isetyenziselwa...
      - Ndiyithanda kuba...
   c. Emva koko, buza iklasi: Ingaba ninemibuzo?
   d. Xa kukho umntu onombuzo, zama ukunika eyona mpendulo ingcono.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa unikezela, khumbula oku:
      - Bamba isixhobo okanye umfanekiso wakho ngendlela ebonisa wonke umntu.
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: a

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-a

1. **Yazisa isandi esitsha:** *a*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *a*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *a*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. iapile, amasi.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokujikelezisa izihlahla zenze izangqa ziye ngasekhohlo zibuye ziye ekunene.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *a*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *a*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *a*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *a*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 13

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Umhl*obo wam wembalelwano, uLi Wei
   b. Yithi: *Abahlob*o bembalelwano ngabantu abahlala kwiindawo ezahlukileyo zehlabathi abenza izihlobo ngokubhalelana iileta. Kweli bali, sifunda ngeklasi yabantwana baseMzantsi Afrika beBanga 1 abanabahlobo bembalelwano eTshayina. Phambi kokuba utitshala wabo abanike iileta zabo, ubachazela konke ngezikolo zaseTshayina.
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Yenza unxulumaniso
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukwaziswa kweKlasi Ngokupheleleyo

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

- Eli xesha lisebenzisele ukuqeqesha abafundi kwizikhokelo nenkqubo yesiqhelo yoFQNT.
- Ngokwenziwa koku ngendlela enika iziphumo, kuya kuba lula ukulalwula uFQNT.

Ukulungiselela

1. Ekuqaleni kwexesha loFQNT, chonga uze uqeqeshe abagcinicwangco bahambise kwabanye:
   - liNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo
   - Iincwadi zabafundi zokubhala
2. Qeqesha abafundi ukuvula kwiphepha elichanekileyo iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kunye neencwadi zokubhala.
3. Cacisa ukuba ukusukela kwiVeki 5, ngexesha loFQNT, abafundi baya kusebenza ngababini bagqibezele imisebenzi kwiiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.

Ukufunda ngababini

1. Xelela abafundi ukuba ukusukela kwiVeki 5 ngexesha loFQNT baya kusebenza namaqabane abo bagqibezele imisebenzi.
2. Funda nabafundi imisebenzi yokuziqhelanisa yosuku.
3. Bancede bachonge umsebenzi ngamnye, baze baqonde ekufuneka kwenziwe.

Misela izikhokelo zoFQNT

1. Qeqesha abafundi ngokweseti yezikhokelo ekusebenzelayo nomxholo wakho.
2. Ezi zinto kufuneka ziquke izikhokelo ezifana:
   a. Nikanani amathuba okufunda niphulaphule xa umntu esebenza neqabane.
   b. Sebenzisa ilizwi lakho langaphakathi / elikumgangatho 1 / ilizwi elisebezayo.
   c. Yiba nomonde ulincede iqabane lakho.
   d. Musa ukusiphakamisa isandla sakho okanye uhluphe utitshala xa ephulaphule kufundwa.
   e. Ukuba ufuna ukusebenzisa indlu yangasese, sebenzisa iKhadi lokuPhuma.
   f. Ukuba uxingile, gqithela kumsebenzi olandelayo. Cela utitshala akuncede xa kungekho nto ayenzayo.

Ukuqukumbela isifundo

1. Qeqesha abafundi bavale iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kunye neencwadi zokubhala.
2. Qeqesha abagcinicwangco bakhawuleze bethe cwaka baqokelele iincwadi baze bazibuyisele kwiishelufu zazo.
3. Bulela abafundi ngemizamo yabo. Khomba izinto ezimbalwa ezithe zenziwa kakuhle.

Yenza inkqubo yesiqhelo nezikhokelo zinisebenzele ngaphakathi

1. Hamba ngale nkqubo yonke imihla iiveki zibe mbini.
2. Ukuze uFQNT kube yimpumelelo, abafundi kufuneka bazi okulindeleke kubo nendlela yokuziphatha.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: iiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 2.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *ITshayina: Ilizwe elikhulu eAsia. Abantu abaninzi kakhulu bahlala apha; kukho iilwimi neendidi zokutya ezahlukileyo.*
      - *funda: Ukufumana ulwazi ngezinto ezintsha nangeendlela zokwenza izinto obungakwazi ukuzenza.*
      - *ileta: Umyalezo obhalwa ephepheni uhanjiswe okanye uthunyelelwe ubani.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: a

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *a*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *a*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *a*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. iapile, amasi.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokuyijijela ngaphakathi nangaphandle.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *A*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *A*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *A*
   - Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *A*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 15

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Umhlobo wam wembalelwano, uLi Wei*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukwaziswa kweKlasi Ngokupheleleyo

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

lincwadi zabafundi zokubhala

lipensile zabafundi

1. Phinda inkqubo yokwazisa ngokwangoMvulo.
2. Funda nabafundi imisebenzi yokuziqhelanisa yosuku.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 5.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      a. I-alam khange ikhale…
      b. Ukuphuma kwesikolo…
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
      - Buza: Belingantoni ibali likaX?
      - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?
   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo.
      Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: *a*

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *a*
   a. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ucele abafundi abohlukeneyo bafunde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *a*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *a*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. iapile, amasi.

Ukubhala ngesandla: Qhelanisa nokubhala ngesandla

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala:** *a*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *A*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci a
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu A
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 15

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Umhlobo wam wembalelwano, uLi Wei*
   d. Yithi: *Abahlobo* bembalelwano ngabantu abahlala kwiindawo ezahlukileyo zehlabathi abenza izihlobo ngokubhalelana iileta. Kweli bali, sifunda ngeklasi yabantwana baseMzantsi Afrika beBanga 1 abanabahlobo bembalelwano eTshayina. Phambi kokuba utitshala wabo abanike iileta zabo, ubachazela konke ngezikolo zaseTshayina.
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza unxulumaniso
      - Buza abafundi: Uyakwazi ukwenza unxulumaniso neli bali? Ingaba wakhe wehlelwa yinto enje okanye yehlela umntu omaziyo?

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 63

Isakhelo sokubhala:

Ndihamba nge...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa unobumba omkhulu ekuqaleni kwesivakalisi.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Sonke siya esikolweni.
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale isivakalisi esinye.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Indlela esiya ngayo esikolweni.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndiya esikolweni nge...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Indlela oya ngayo esikolweni.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukwaziswa kweKlasi Ngokupheleleyo

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

1. Phinda inkqubo yokwazisa ngokwangoMvulo.
2. Funda nabafundi imisebenzi yokuziqhelanisa yosuku.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Gqibezela umSebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: a

INcwadi yeDBE yemiSebenzi

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *a*
   a. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ucele abafundi abohlukeneyo bafunde isandi.
2. **Gqibezela umsebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi.**
   a. Yalela abafundi bavule iNcwadi yeDBE yemiSebenzi 1, kwiphepha 67.
   b. Cacisela abafundi ngomsebenzi.
   c. Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.
   d. Njengoko abafundi besebenza, hambahamba unike inkxaso apho ifunekayo.

Ukubhala ngesandla: Gqibezela umSebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

INcwadi yeDBE yemiSebenzi

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Gqibezela umsebenzi wokubhala ngesandla kwiNcwadi yeDBE yemiSebenzi.**
   a. Yalela abafundi bavule iNcwadi yeDBE yemiSebenzi 1, kwiphepha 28, 29.
   b. Bacacisele ngomsebenzi.
   c. Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.
   d. Njengoko abafundi besebenza, hambahamba unike inkxaso apho ifunekayo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 15

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Umhlobo wam wembalelwano, uLi Wei*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza unxulumaniso
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Uyakwazi ukwenza unxulumaniso neli bali? Ingaba wakhe wehlelwa yinto enje okanye yehlela umntu omaziyo?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 63

Isakhelo sokubhala:

Ndihamba nge...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Indlela esiya ngayo esikolweni.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. iinyawo, iteksi, ibhasi.
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukwaziswa kweKlasi Ngokupheleleyo

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

1. Phinda inkqubo yokwazisa ngokwangoMvulo.
2. Funda nabafundi imisebenzi yokuziqhelanisa yosuku.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye 'uswazi okanye ilityе lokuthetha'.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe 'uswazi / ilityе lokuthetha'.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe 'uswazi / ilityе lokuthetha' ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: *a*

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *a*
   a. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ucele abafundi abohlukeneyo bafunde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *a*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *a*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. iapile, amasi.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 15

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Umhlobo wam wembalelwano, uLi Wei*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kulishwankathela ibali.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Yithi: Xa sishwankathela ibali, kufuneka sichaze:
      - Into elingayo ibali
      - Into endiyithandileyo ebalini
      - Into endiyifundileyo ebalini
   b. Yabelana ngokufutshane ngeempendulo zakho zale mibuzo.
   c. Zama ungakhethi ezona mpendulo zicace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi ukuba bacinge ngezishwankathelo zabo, mabangakopi umzekelo wakho.
   b. Xelela abafundi baqale izivakalisi zabo ngolu hlobo:
      - Ibali beling…
      - Ndithande…
      - Ndifunde…
   c. Okulandelayo, yalela abafundi babelane namaqabane abo ngezishwankathelo zabo.
   d. Njengokuba abafundi besabelana ngezishwankathelo, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
   e. Ekupheleni kwesifundo, biza umfundi abe1–2 babelane neklasi ngezishwankathelo zabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   - Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 63

Isakhelo sokubhala:

Ndihamba nge...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza iinkcukacha kumfanekiso wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukwaziswa kweKlasi Ngokupheleleyo

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

1. Phinda inkqubo yokwazisa ngokwangoMvulo.
2. Funda nabafundi imisebenzi yokuziqhelanisa yosuku.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *lintsapho zethu*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Ngoobani amalungu osapho ohlala nawo?*
   - *Ucinga ukuba kumnandi ukuba nosapho olukhulu okanye oluncinci? Ngoba?*
   - *Zeziphi ezinye izinto ezonwabisayo ozenza nosapho lwakho?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 6.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho: Andikhutshwa ephepheni, andithengwa evenkileni kodwa uyandinika yonke imihla, ndiyintoni?
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo: Impendulo: Luthando losapho. Uthando losapho aluthengwa, kwaye alufumaneki kwenye indawo ngaphandle kwasekhaya. Lufumaneka simahla yonke imihla kwaye alupheli.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: b

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-b

1. **Yazisa isandi esitsha: b**
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi: b**
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *b*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. ibali, ubisi.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *b*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *b*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *b*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *b*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 25

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Ibhe*re lichetyiwe
   b. Yithi: *Kweli bali, sihlangana nentombazana nomntakwabo, uMarie noJosh. Ebalini, uJosh uzama ukwenzela udadewabo into entle, kodwa uphela emkhathaza. Sibona indlela umntu nodadewabo abanokukhathazana ngayo ze baxabane, sikwabona nendlela abanokuxolelana ngayo.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukwaziswa kweKlasi Ngokupheleleyo

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

- Eli xesha lisebenzisele ukuqeqesha abafundi kwizikhokelo nenkqubo yesiqhelo yoFQNT.
- Ngokwenziwa koku ngendlela enika iziphumo, kuya kuba lula ukulalwula uFQNT.

Ukulungiselela

1. Ekuqaleni kwexesha loFQNT, chonga uze uqeqeshe abagcinicwangco bahambise kwabanye:
   - liNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo
   - Iincwadi zabafundi zokubhala
2. Qeqesha abafundi ukuvula kwiphepha elichanekileyo iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kunye neencwadi zokubhala.
3. Cacisa ukuba ukusukela kwiVeki 5, ngexesha loFQNT, abafundi baya kusebenza ngababini bagqibezele imisebenzi kwiiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.

Ukufunda ngababini

1. Xelela abafundi ukuba ukusukela kwiVeki 5 ngexesha loFQNT baya kusebenza namaqabane abo bagqibezele imisebenzi.
2. Funda nabafundi imisebenzi yokuziqhelanisa yosuku.
3. Bancede bachonge umsebenzi ngamnye, baze baqonde ekufuneka kwenziwe.

Misela izikhokelo zoFQNT

1. Qeqesha abafundi ngokweseti yezikhokelo ekusebenzelayo nomxholo wakho.
2. Ezi zinto kufuneka ziquke izikhokelo ezifana:
   a. Nikanani amathuba okufunda niphulaphule xa umntu esebenza neqabane.
   b. Sebenzisa ilizwi lakho langaphakathi / elikumgangatho 1 / ilizwi elisebezayo.
   c. Yiba nomonde ulincede iqabane lakho.
   d. Musa ukusiphakamisa isandla sakho okanye uhluphe utitshala xa ephulaphule kufundwa.
   e. Ukuba ufuna ukusebenzisa indlu yangasese, sebenzisa iKhadi lokuPhuma.
   f. Ukuba uxingile, gqithela kumsebenzi olandelayo. Cela utitshala akuncede xa kungekho nto ayenzayo.

Ukuqukumbela isifundo

1. Qeqesha abafundi bavale iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kunye neencwadi zokubhala.
2. Qeqesha abagcinicwangco bakhawuleze bethe cwaka baqokelele iincwadi baze bazibuyisele kwiishelufu zazo.
3. Bulela abafundi ngemizamo yabo. Khomba izinto ezimbalwa ezithe zenziwa kakuhle.

Yenza inkqubo yesiqhelo nezikhokelo zinisebenzele ngaphakathi

1. Hamba ngale nkqubo yonke imihla iiveki zibe mbini.
2. Ukuze uFQNT kube yimpumelelo, abafundi kufuneka bazi okulindeleke kubo nendlela yokuziphatha.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: iiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 6.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *usapho: Abantu abahlala nawe bakunakekele, njengabazali, abantakwenu, oodadewenu, oomakhulu nootatomkhulu.*
      - *ukucheba: Xa umntu esusa/ephungula iinwele efuna zibe mfutshane okanye ezenza zibukeke.*
      - *ekhethekileyo: Into eyahlukileyo nebalulekileyo okanye ekonwabisayo.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Fundisa uze uqhelanise ukuhlanganisa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: b

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *b*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Yenza umzekelo wesakhono sokuhlanganisa.**
   a. Bhala ezi zandi zilandelayo ebhodini: *a, b*
   b. Yalatha igama ngalinye ubize isandi.
   c. Hlanganisa kunye abanye baba nobumba ukwakha igama.
      - Umzekelo: b-a-b-a = baba
   d. Yalatha kunobumba wokuqala uze ubize isandi, emva koko usibhale phantsi.
   e. Phinda le nkqubo ngazo zonke izandi kwigama.
   f. Emva koko, hambisa umnwe wakho ngezantsi kwegama, uhlanganisa kunye izandi njengoko uhamba. Ekugqibeleni, funda igama.
   g. Bizela abafundi ngabanye ebhodini ukwakha awabo amagama.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokuyijijela ngaphakathi nangaphandle.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *B*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *B*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *B*
   - Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *B*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 27

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Ibhe*re lichetyiwe
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukwaziswa kweKlasi Ngokupheleleyo

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

1. Phinda inkqubo yokwazisa ngokwangoMvulo.
2. Funda nabafundi imisebenzi yokuziqhelanisa yosuku.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *isihlobo: Ilungu losapho lwakho, njengomzali, umakazi, umalume okanye umakhulu notatomkhulu.*
      - *uhlobene no: Abantu abakusapho olunye bayazalana.*
      - *umntakwenu: Ubhuti okanye usisi.*

   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.

2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 8.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
      - *Kukho iintsapho ezininzi ezahlukileyo. Usapho lusenokuba nomzali omnye, abazali ababini, ootatomkhulu, oomakhulu, abazali abamkhulisayo, okanye abazali abangahlali ndaweninye.*
      - *Abahlobo ngabantu okhetha ukudlala nabo, kodwa iintsapho ngabantu abakukhathalelayo nabahlala ekhayeni lakho okanye ozalana nabo.*
      - *Iintsapho zinokwahluka ngeendlela ezininzi. Into eyenza usapho luthando nenkathalo omnye komnye, ukugcinana ngokukhuselana, nokwabelana ngezinto. Iintsapho ziyanceda.*

3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
      - Buza umbuzo wokuqala.
      - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
      - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.
      - Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
      - Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.

4. **Imibuzo:**
   a. Ngoobani amalungu osapho lwakho?
   b. Yintoni umahluko phakathi kwelungu losapho nomhlobo?
   c. Zeziphi iindlela iintsapho ezinokwahluka ngazo olunye kolunye?

Izandi: Fundisa uze uqhelanise ngokucazulula

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: b

1. **Hlaziya isandi esitsha: b**
   a. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ucele abafundi abohlukeneyo bafunde isandi.
2. **Yenza umzekelo wesakhono sokucazulula.**
   a. Bhala la mazwi alandelayo ebhodini: baba, aba
   b. Cazulula igama lokuqala.
   c. Yalatha kunobumba wokuqala uze ubize isandi.
   d. Phinda le nkqubo ngazo zonke izandi kwigama.
   e. Emva koko, hambisa umnwe wakho phantsi kwegama uze uhlanganise izandi njengoko uhamba.
   f. Bizela abafundi ngabanye ebhodini ukucazulula amanye amagama.

Ukubhala ngesandla: Qhelanisa nokubhala ngesandla

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala:** *b*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *B*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci b
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu B
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 27

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ibhe*re lichetyiwe
   d. Yithi: *Kweli bali, sihlangana nentombazana nomntakwabo, uMarie noJosh. Ebalini, uJosh uzama ukwenzela udadewabo into entle, kodwa uphela emkhathaza. Sibona indlela umntu nodadewabo abanokukhathazana ngayo ze baxabane, sikwabona nendlela abanokuxolelana ngayo.*
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Buza abafundi: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ileyibhile:
Amagama

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa unobumba omkhulu ekuqaleni kwegama lomntu.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Igama lakhe nguSusie.
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wegama ngunobumba omkhulu.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ufakele ileyibhile e1–2.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Abantu kusapho lwethu.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Abanye babantu kusapho lwam ngoo...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Usapho lwakho.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wegama ngunobumba omkhulu.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukwaziswa kweKlasi Ngokupheleleyo

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

1. Phinda inkqubo yokwazisa ngokwangoMvulo.
2. Funda nabafundi imisebenzi yokuziqhelanisa yosuku.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Gqibezela umSebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: b

INcwadi yeDBE yemiSebenzi

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *b*
   a. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ucele abafundi abohlukeneyo bafunde isandi.
2. **Gqibezela umsebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi.**
   a. Yalela abafundi bavule iNcwadi yeDBE yemiSebenzi 1, kwiphepha 59.
   b. Cacisela abafundi ngomsebenzi.
   c. Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.
   d. Njengoko abafundi besebenza, hambahamba unike inkxaso apho ifunekayo.

Ukubhala ngesandla: Gqibezela umSebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

INcwadi yeDBE yemiSebenzi

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Gqibezela umsebenzi wokubhala ngesandla kwiNcwadi yeDBE yemiSebenzi.**
   a. Yalela abafundi bavule iNcwadi yeDBE yemiSebenzi 1, kwiphepha 60.
   b. Bacacisele ngomsebenzi.
   c. Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.
   d. Njengoko abafundi besebenza, hambahamba unike inkxaso apho ifunekayo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 27

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ibhere lichetyiwe*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ileyibhile: Amagama

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Abantu kusapho lwethu.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. umama, utata, umakhulu.
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Unobumba wokuqala wegama ngunobumba omkhulu.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukwaziswa kweKlasi Ngokupheleleyo

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

1. Phinda inkqubo yokwazisa ngokwangoMvulo.
2. Funda nabafundi imisebenzi yokuziqhelanisa yosuku.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Lawula izandi kumagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza umzekelo wokulawulwa kwezandi kweli gama lilandelayo:** *baba*
   a. Bhala eli gama ebhodini.
   b. Bonisa abafundi okwenzekayo ukuba ususa isandi sokuqala u/b/. Usele no: -aba

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 27

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ibhere lichetyiwe*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuzoba ze sifake ileyibhile kwindawo esiyithandayo kwibali lethu.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela wenze ngathi uyacinga.
   b. Vula amehlo akho uthi: Eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali kuxa…
   c. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   d. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso ebhodini. Njengokuba uzoba cacisa le nto uyizobayo.
   e. Faka ileyibhile e1–2.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi bacimele baze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvo, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baze baxoxe ngeempendulo zabo neqabane.
   d. Emva koko, yalela abafundi ukuba bazobe le ndawo yebali kwiincwadi zabo zokubhala.
   e. Nceda abafundi bafakele ileyibhile e1–2 kwimizobo yabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ileyibhile:
Amagama

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Bhala ileyibhile emfanekisweni wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukwaziswa kweKlasi Ngokupheleleyo

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

1. Phinda inkqubo yokwazisa ngokwangoMvulo.
2. Funda nabafundi imisebenzi yokuziqhelanisa yosuku.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Wabelana ngeendaba zakho**
   a. Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho. Yithi:
   b. Namhlanje ndiza kunichazela nge...
   c. Emva koko, yabelana nabanye ngeendaba zakho.
   d. Sichazele okwenzekileyo ngendlela echanekileyo yokulandelelana kweziganeko.
   e. Sichazele amanqaku aphambili kwiindaba zakho.
   f. Gqibezela ngokusichazela ukuba zikwenze waziva njani iindaba zakho.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa usabelana ngeendaba zakho, khumbula oku:
      - Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho
      - Sichazele ukuba kwenzeke nini.
      - Sichazele ukuba kwehlele bani oku
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: c

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-c

1. **Yazisa isandi esitsha:** *c*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *c*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *c*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. icici, cula.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *c*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *c*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *c*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *c*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 37

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Usana lwakuloSihle*
   b. Yithi: *Eli bali* lingenkwenkwe enguSihle oza kuba ngubhuti kusana lwakowabo. Sifunda ngokufika kukamakhulu eze kuhlala nabo aze amfundise ukunakekela usana.
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukusebenza namaqela

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

- Eli xesha lisebenzisele ukuqeqesha abafundi kwizikhokelo nenkqubo yesiqhelo yoFQNT.
- Ngokwenziwa koku ngendlela enika iziphumo, kuya kuba lula ukulalwula uFQNT.

Ukulungiselela

1. Yenza ngokwenkqubo yesiqhelo yokuzinzisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
2. Xelela iklasi ukuba uza kubabonisa ekufanele bakwenze xa ubiza iqela lize kufunda.

Amaqela okufunda

1. Qinisekisa ukuba ubeke abafundi ngokwamaqela emigangatho elinganayo oFQNT.
2. Xelela abafundi igama laqela labo. Qaphela: Abafundi akunyanzelekanga ukuba bahlale kula maqela.
3. Qinisekisa ukuba abafundi bayalazi igama leqela labo – dlala imidlalo womeleze oku. Umzekelo, xelela bonke abafundi abakwiqela leQwarhashe beme ngeenyawo, xelela abafundi abakwiqela leNgonyama babeke izandla zabo entloko, njl.njl.

Ukubiza iQela lize kuFunda

1. Khumbuza abafundi apho indawo yoFQNT ikhoyo.
2. Khumbuza abafundi beze neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo xa besiza kufunda.
3. Khumbuza abafundi ngezikhokelo: xa ubabiza, mabashukume ngokukhawuleza nangokuthe cwaka beze kule ndawo yokufundela, akufuneki baphazamise abanye abafundi.
4. Biza iqela lize kuhlala kule ndawo yokufundela.
5. Qinisekisa ukuba banazo iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
6. Yenza iklasi iphelele ibanike ingxelo ngendlela abenze ngayo.
7. Phinda oku neqela elilandelayo.

Ukuqukumbela isifundo

1. Qeqesha abafundi bavale iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kunye neencwadi zokubhala.
2. Qeqesha abagcinicwangco bakhawuleze bethe cwaka baqokelele iincwadi baze bazibuyisele kwiishelufu zazo.
3. Bulela abafundi ngemizamo yabo. Khomba izinto ezimbalwa ezithe zenziwa kakuhle.

Yenza inkqubo yesiqhelo nezikhokelo zinisebenzele ngaphakathi

1. Hamba ngale nkqubo yonke imihla iiveki zibe mbini.
2. Ukuze uFQNT kube yimpumelelo, abafundi kufuneka bazi okulindeleke kubo nendlela yokuziphatha.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 6.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *ingubo: Ilaphu elikhulu elithambileyo lokwambatha, elifudumezayo.*
      - *isipho: Into oyipha umntu ethi imonwabise, okanye ubhiyozela usuku olukhethekileyo ngayo, njengosuku lokuzalwa.*
      - *ziqhelise: Ukuphindaphinda ukwenza into ethile ukuze ube ngcono kuyo.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Fundisa uze uqhelanise ukuhlanganisa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: c

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *c*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Yenza umzekelo wesakhono sokuhlanganisa.**
   a. Bhala ezi zandi zilandelayo ebhodini: *a, b, c*
   b. Yalatha igama ngalinye ubize isandi.
   c. Hlanganisa kunye abanye baba nobumba ukwakha igama.
      - Umzekelo: c-a-c-a = caca
   d. Yalatha kunobumba wokuqala uze ubize isandi, emva koko usibhale phantsi.
   e. Phinda le nkqubo ngazo zonke izandi kwigama.
   f. Emva koko, hambisa umnwe wakho ngezantsi kwegama, uhlanganisa kunye izandi njengoko uhamba. Ekugqibeleni, funda igama.
   g. Bizela abafundi ngabanye ebhodini ukwakha awabo amagama.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *C*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *C*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *C*
   - Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *C*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 39

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Usana lwakuloSihle*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukusebenza namaqela

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

1. Phinda inkqubo yokwazisa ngokwangoMvulo.
2. Biza amaqela awohlukileyo eze kwindawo yokufundela.
3. Khumbuza iklasi iphelele ngezikhokelo nendlela yokusebenzisa iKhadi lokuPhuma.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 9.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      a. Yayibubusuku bomdlalo kusapho lwakwa____ kunye...
      b. Rhoqo ngentsasa yangoMgqibelo, usapho lwakwa ____ lwadlala...
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa 'uswazi / ilitye lokuthetha' ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
      - Buza: Belingantoni ibali likaX?
      - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?
   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo.
      Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Fundisa uze uqhelanise ngokucazulula

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: c

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *c*
   a. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ucele abafundi abohlukeneyo bafunde isandi.
2. **Yenza umzekelo wesakhono sokucazulula.**
   a. Bhala la mazwi alandelayo ebhodini: caba, baca, acaca
   b. Cazulula igama lokuqala.
   c. Yalatha kunobumba wokuqala uze ubize isandi.
   d. Phinda le nkqubo ngazo zonke izandi kwigama.
   e. Emva koko, hambisa umnwe wakho phantsi kwegama uze uhlanganise izandi njengoko uhamba.
   f. Bizela abafundi ngabanye ebhodini ukucazulula amanye amagama.

Ukubhala ngesandla: Qhelanisa nokubhala ngesandla

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokujikelezisa izihlahla zenze izangqa ziye ngasekhohlo zibuye ziye ekunene.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala:** *c*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *C*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci c
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu C
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 39

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Usana lwakuloSihle*
   d. Yithi: *Eli bali lingenkwenkwe enguSihle oza kuba ngubhuti kusana lwakowabo. Sifunda ngokufika kukamakhulu eze kuhlala nabo aze amfundise ukunakekela usana.*
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Buza abafundi: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 31

Isakhelo sokubhala:

Ndi...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa unobumba omkhulu ekuqaleni kwesivakalisi.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Igama lakhe nguJohn.
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale isivakalisi esinye.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Indlela esijongeka ngayo.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndi...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Wena.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukusebenza namaqela

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

1. Phinda inkqubo yokwazisa ngokwangoMvulo.
2. Biza amaqela awohlukileyo eze kwindawo yokufundela.
3. Khumbuza iklasi iphelele ngezikhokelo nendlela yokusebenzisa iKhadi lokuPhuma.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Gqibezela umSebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: c

INcwadi yeDBE yemiSebenzi

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *c*
   a. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ucele abafundi abohlukeneyo bafunde isandi.
2. **Gqibezela umsebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi.**
   a. Yalela abafundi bavule iNcwadi yeDBE yemiSebenzi 1, kwiphepha 55.
   b. Cacisela abafundi ngomsebenzi.
   c. Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.
   d. Njengoko abafundi besebenza, hambahamba unike inkxaso apho ifunekayo.

Ukubhala ngesandla: Gqibezela umSebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

INcwadi yeDBE yemiSebenzi

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Gqibezela umsebenzi wokubhala ngesandla kwiNcwadi yeDBE yemiSebenzi.**
   a. Yalela abafundi bavule iNcwadi yeDBE yemiSebenzi 1, kwiphepha 56, 57.
   b. Bacacisele ngomsebenzi.
   c. Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.
   d. Njengoko abafundi besebenza, hambahamba unike inkxaso apho ifunekayo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 39

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Usana lwakuloSihle*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 31

Isakhelo sokubhala:

Ndi...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Indlela esijongeka ngayo.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. de, futshane, hle.
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukusebenza namaqela

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

1. Phinda inkqubo yokwazisa ngokwangoMvulo.
2. Biza amaqela awohlukileyo eze kwindawo yokufundela.
3. Khumbuza iklasi iphelele ngezikhokelo nendlela yokusebenzisa iKhadi lokuPhuma.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Lawula izandi kumagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza umzekelo wokulawulwa kwezandi kweli gama lilandelayo:** *caba*
   a. Bhala eli gama ebhodini.
   b. Bonisa abafundi okwenzekayo ukuba ususa isandi u/c/. Usele no: -aba
   c. Bonisa abafundi okwenzekayo ukuba wongeza isandi u/b/. Wenza igama elitsha: baba.
2. Biza abafundi abahlukileyo balawule amagama: caca, baca

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 39

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Usana lwakuloSihle*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kulishwankathela ibali.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Yithi: Xa sishwankathela ibali, kufuneka sichaze:
      - Into elingayo ibali
      - Into endiyithandileyo ebalini
      - Into endiyifundileyo ebalini
   b. Yabelana ngokufutshane ngeempendulo zakho zale mibuzo.
   c. Zama ungakhethi ezona mpendulo zicace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi ukuba bacinge ngezishwankathelo zabo, mabangakopi umzekelo wakho.
   b. Xelela abafundi baqale izivakalisi zabo ngolu hlobo:
      - Ibali beling…
      - Ndithande…
      - Ndifunde…
   c. Okulandelayo, yalela abafundi babelane namaqabane abo ngezishwankathelo zabo.
   d. Njengokuba abafundi besabelana ngezishwankathelo, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
   e. Ekupheleni kwesifundo, biza umfundi abe1–2 babelane neklasi ngezishwankathelo zabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   - Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 31

Isakhelo sokubhala:

Ndi...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza iinkcukacha kumfanekiso wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukusebenza namaqela

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

lincwadi zabafundi zokubhala

lipensile zabafundi

1. Phinda inkqubo yokwazisa ngokwangoMvulo.
2. Biza amaqela awohlukileyo eze kwindawo yokufundela.
3. Khumbuza iklasi iphelele ngezikhokelo nendlela yokusebenzisa iKhadi lokuPhuma.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *Siyafunda*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Uziva njani ngokufunda ukufunda?*
   - *Ngubani ofundayo kusapho lwakho? Ufunda ntoni?*
   - *Ingaba sele ukwazi ukufunda amagama athile? Ukuba kunjalo, ngawaphi?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 10.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho: Ndinamaphepha, ndibhaliwe ngamagama, uyandivula xa ufuna ukundibona. Ndingubani?
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo: Impendulo: Ndiyincwadi. Eli qhina lichaza into ethile enamaphepha namagama owavulayo xa ufuna ukufunda. Yincwadi leyo, kuba iincwadi zisinceda sifunde kwaye sifumane ulwazi.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: e

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-e

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *e*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *e*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *e*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. iemele, ulele.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 12.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *e*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *e*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *e*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *e*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 51

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Incwadi entsha kaLumka*
   b. Yithi: *Eli bali lingentombazana ebizwa ngokuba nguLumka. Umakazi wakhe umpha isipho esiyincwadi, aze ekuqaleni, angayithandi. Kodwa uthi akuqala ukuyifunda incwadi uLumka, afumanise izinto ezininzi ezinika umdla.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 12.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 10.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *funda: Ukuba nako ukubiza amagama asephepheni uyiqonde nentsingiselo yawo.*
      - *iphepha: Icala elinye lephepha encwadini.*
      - *entsha: Into oqalayo ukuba nayo okanye engazange yasetyenziswa bani.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Fundisa uze uqhelanise ukuhlanganisa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: e

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *e*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Yenza umzekelo wesakhono sokuhlanganisa.**
   a. Bhala ezi zandi zilandelayo ebhodini: *a, b, c, e*
   b. Yalatha igama ngalinye ubize isandi.
   c. Hlanganisa kunye abanye baba nobumba ukwakha igama.
      - Umzekelo: b-e-b-a = beba
   d. Yalatha kunobumba wokuqala uze ubize isandi, emva koko usibhale phantsi.
   e. Phinda le nkqubo ngazo zonke izandi kwigama.
   f. Emva koko, hambisa umnwe wakho ngezantsi kwegama, uhlanganisa kunye izandi njengoko uhamba. Ekugqibeleni, funda igama.
   g. Bizela abafundi ngabanye ebhodini ukwakha awabo amagama.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 13.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokucudisa izandla zenze amanqindi sibale ka5, ze siyekelele.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *E*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *E*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *E*
   - Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *E*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 53

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Incwa*di entsha kaLumka
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 13.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *ngokuvakalayo: Ukufunda amagama encwadi ngokuvakalayo, ukuze abanye baweve.*
      - *umbhali: Umntu obhala incwadi okanye ibali.*
      - *isihloko: Igama lebali.*
   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 14.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
      - *Kukho iintlobo ezininzi zamabali kunye neencwadi – ezihlekisayo, ezoyikisayo, ezibuhlungu, kunye nezinye. Amanye amabali ayinyaniso (Ibali eliyinyani) kwaye amanye aqwetyiwe (Ibali elingeyonyani).*
      - *Isihloko, imifanekiso kunye neqweqwe linika imikhondo malunga nokuba incwadi imalunga nantoni – jonga phambi kokuba ufunde.*
      - *Ukufunda yinto ekufuneka siyifundile - asivele nje siyazi ukuba yenziwa njani.*
3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
      - Buza umbuzo wokuqala.
      - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
      - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.
      - Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
      - Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.
4. **Imibuzo:**
   a. Kutheni abantu befunda iincwadi?
   b. Amabali asezincwadini anokusenza sizive njani?
   c. Singazifunda phi iincwadi?

Izandi: Fundisa uze uqhelanise ngokucazulula

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: e

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *e*
   a. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ucele abafundi abohlukeneyo bafunde isandi.
2. **Yenza umzekelo wesakhono sokucazulula.**
   a. Bhala la mazwi alandelayo ebhodini: bacace, ceba, ecace
   b. Cazulula igama lokuqala.
   c. Yalatha kunobumba wokuqala uze ubize isandi.
   d. Phinda le nkqubo ngazo zonke izandi kwigama.
   e. Emva koko, hambisa umnwe wakho phantsi kwegama uze uhlanganise izandi njengoko uhamba.
   f. Bizela abafundi ngabanye ebhodini ukucazulula amanye amagama.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 15.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Qhelanisa nokubhala ngesandla

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokujikelezisa izihlahla zenze izangqa ziye ngasekhohlo zibuye ziye ekunene.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala:** *e*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *E*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci e
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu E
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 53

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Incwadi entsha kaLumka*
   d. Yithi: *Eli bali lingentombazana ebizwa ngokuba nguLumka. Umakazi wakhe umpha isipho esiyincwadi, aze ekuqaleni, angayithandi. Kodwa uthi akuqala ukuyifunda incwadi uLumka, afumanise izinto ezininzi ezinika umdla.*

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Buza abafundi: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndifuna ukufunda nge...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa isingxi ekupheleni kwesivakalisi.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Ndiyakuthanda ukufunda.
   c. Yalatha iGML: Isivakalisi siphela ngesingxi.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale isivakalisi esinye.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Isihloko esifuna ukufunda ngaso.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndifuna ukufunda nge...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Isihloko ofuna ukufunda ngaso.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Isivakalisi siphela ngesingxi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 15.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Gqibezela umSebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: e

INcwadi yeDBE yemiSebenzi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *e*
   a. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ucele abafundi abohlukeneyo bafunde isandi.
2. **Gqibezela umsebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi.**
   a. Yalela abafundi bavule iNcwadi yeDBE yemiSebenzi 1, kwiphepha 35.
   b. Cacisela abafundi ngomsebenzi.
   c. Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.
   d. Njengoko abafundi besebenza, hambahamba unike inkxaso apho ifunekayo.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 16.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Gqibezela umSebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

INcwadi yeDBE yemiSebenzi

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokuyijijela ngaphakathi nangaphandle.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Gqibezela umsebenzi wokubhala ngesandla kwiNcwadi yeDBE yemiSebenzi.**
   a. Yalela abafundi bavule iNcwadi yeDBE yemiSebenzi 1, kwiphepha 36, 37.
   b. Bacacisele ngomsebenzi.
   c. Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.
   d. Njengoko abafundi besebenza, hambahamba unike inkxaso apho ifunekayo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 53

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Incwadi entsha kaLumka*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndifuna ukufunda nge...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Isihloko esifuna ukufunda ngaso.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. izilwanyana, iidayinaso, ezemidlalo.
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Isivakalisi siphela ngesingxi.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 16.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Lawula izandi kumagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yenza umzekelo wokulawulwa kwezandi kweli gama lilandelayo:** *ceba*
   a. Bhala eli gama ebhodini.
   b. Bonisa abafundi okwenzekayo ukuba ususa isandi u/c/. Usele no: -eba
   c. Bonisa abafundi okwenzekayo ukuba wongeza isandi u/b/. Wenza igama elitsha: beba
2. Biza abafundi abahlukileyo balawule amagama: beceba, acase, caba
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 17.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 53

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Incwadi entsha kaLumka*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuzoba ze sifake ileyibhile kwindawo esiyithandayo kwibali lethu.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela wenze ngathi uyacinga.
   b. Vula amehlo akho uthi: Eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali kuxa…
   c. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   d. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso ebhodini. Njengokuba uzoba cacisa le nto uyizobayo.
   e. Faka ileyibhile e1–2.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi bacimele baze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvo, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baze baxoxe ngeempendulo zabo neqabane.
   d. Emva koko, yalela abafundi ukuba bazobe le ndawo yebali kwiincwadi zabo zokubhala.
   e. Nceda abafundi bafakele ileyibhile e1–2 kwimizobo yabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndifuna ukufunda nge...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza iinkcukacha kumfanekiso wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Isivakalisi siphela ngesingxi.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 17.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abafundi aba-khethiweyo mabeze nesixhobo okanye umfanekiso woku 'Bonisa uze uchaze'

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Bonisa uze uchaze**
   a. Bamba uze uphakamise isixhobo okanye umfanekiso oza kusibonisa wona / sona.
   b. Sichazele ngesixhobo / ngomfanekiso. Yithi:
      - Namhlanje ndiza kunichazela nge...
      - I... (ubungakanani, umbala, ubunzima, ivakala njani xa uyiphatha, njl. njl.)
      - Isetyenziselwa...
      - Ndiyithanda kuba...
   c. Emva koko, buza iklasi: Ingaba ninemibuzo?
   d. Xa kukho umntu onombuzo, zama ukunika eyona mpendulo ingcono.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa unikezela, khumbula oku:
      - Bamba isixhobo okanye umfanekiso wakho ngendlela ebonisa wonke umntu.
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: i

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-i

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *i*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *i*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *i*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. i-inki, iti.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 18.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *i*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *i*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *i*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *i*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 65

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *UVelile ufunda ukufunda*
   b. Yithi: *Eli bali lingenkwenkwe ebizwa ngokuba nguVelile, otsala nzima ukufunda ukufunda. Sifunda ngendlela angonwabanga ngayo, de ancedwe ngutitshala wakhe. Sibona wonke umntu unakho ukufunda ukufunda, kuthatha ithutyana elithe chatha kwabanye bethu.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Buza imibuzo / zibuze
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 19.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   a. Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 10.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *tsala nzima: Ukuzama kangangoko xa into ethile inzima.*
      - *nceda: Ukwenzela umntu othile into ethile ukuze agqibe umsebenzi othile okanye azive ngcono.*
      - *uchwayitile: Ukuziva usemandleni wonwabe ngeyona ndlela, ngenxa yokuhle okuza kukwehlela.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Fundisa uze uqhelanise ukuhlanganisa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: i

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *i*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Yenza umzekelo wesakhono sokuhlanganisa.**
   a. Bhala ezi zandi zilandelayo ebhodini: *a, b, c, e, i*
   b. Yalatha igama ngalinye ubize isandi.
   c. Hlanganisa kunye abanye baba nobumba ukwakha igama.
      - Umzekelo: i-c-i-c-i = icici
   d. Yalatha kunobumba wokuqala uze ubize isandi, emva koko usibhale phantsi.
   e. Phinda le nkqubo ngazo zonke izandi kwigama.
   f. Emva koko, hambisa umnwe wakho ngezantsi kwegama, uhlanganisa kunye izandi njengoko uhamba. Ekugqibeleni, funda igama.
   g. Bizela abafundi ngabanye ebhodini ukwakha awabo amagama.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 19.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba: /**
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: /
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha: /**
   - Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala: /**
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 67

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *UVelile ufunda ukufunda*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 19.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 20.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      a. Ngenye imini, uMakhulu weza nencwadi ekhaya…
      b. Rhoqo ebusuku, uMakhulu kunye no ____ babefunda kunye…
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
      - Buza: Belingantoni ibali likaX?
      - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?
   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo.
      Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Fundisa uze uqhelanise ngokucazulula

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: i

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *i*
   a. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ucele abafundi abohlukeneyo bafunde isandi.
2. **Yenza umzekelo wesakhono sokucazulula.**
   a. Bhala la mazwi alandelayo ebhodini: iceba, icace, icici.
   b. Cazulula igama lokuqala.
   c. Yalatha kunobumba wokuqala uze ubize isandi.
   d. Phinda le nkqubo ngazo zonke izandi kwigama.
   e. Emva koko, hambisa umnwe wakho phantsi kwegama uze uhlanganise izandi njengoko uhamba.
   f. Bizela abafundi ngabanye ebhodini ukucazulula amanye amagama.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 21.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Qhelanisa nokubhala ngesandla

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokuyijijela ngaphakathi nangaphandle.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala:** *i*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *l*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci i
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu I
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 67

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UVelile ufunda ukufunda*
   d. Yithi: *Eli bali lingenkwenkwe ebizwa ngokuba nguVelile, otsala nzima ukufunda ukufunda. Sifunda ngendlela angonwabanga ngayo, de ancedwe ngutitshala wakhe. Sibona wonke umntu unakho ukufunda ukufunda, kuthatha ithutyana elithe chatha kwabanye bethu.*
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Buza imibuzo / zibuze
      - Buza abafundi: Kumnandi ukuzibuza ngebali size sibuze imibuzo. Ithini imibuzo onayo ngeli bali?

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 47

Isakhelo sokubhala:

Igama lam ngu...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa unobumba omkhulu ekuqaleni kwegama lomntu.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Igama lenqununu yethu nguMnu. / Nkskz...
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wegama ngunobumba omkhulu.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale isivakalisi esinye.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Abantu esingabo.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Igama lam ngu...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Ubuso bakho.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wegama ngunobumba omkhulu.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 21.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Gqibezela umSebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: i

INcwadi yeDBE yemiSebenzi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *i*
   a. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ucele abafundi abohlukeneyo bafunde isandi.
2. **Gqibezela umsebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi.**
   a. Yalela abafundi bavule iNcwadi yeDBE yemiSebenzi 1, kwiphepha 31.
   b. Cacisela abafundi ngomsebenzi.
   c. Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.
   d. Njengoko abafundi besebenza, hambahamba unike inkxaso apho ifunekayo.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 22.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Gqibezela umSebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

INcwadi yeDBE yemiSebenzi

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Gqibezela umsebenzi wokubhala ngesandla kwiNcwadi yeDBE yemiSebenzi.**
   a. Yalela abafundi bavule iNcwadi yeDBE yemiSebenzi 1, kwiphepha 32, 33.
   b. Bacacisele ngomsebenzi.
   c. Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.
   d. Njengoko abafundi besebenza, hambahamba unike inkxaso apho ifunekayo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 67

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UVelile ufunda ukufunda*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Buza imibuzo / zibuze
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Kumnandi ukuzibuza ngebali size sibuze imibuzo. Ithini imibuzo onayo ngeli bali?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 47

Isakhelo sokubhala:

Igama lam ngu...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Abantu esingabo.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Unobumba wokuqala wegama ngunobumba omkhulu.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 22.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Lawula izandi kumagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yenza umzekelo wokulawulwa kwezandi kweli gama lilandelayo:** *icace*
   a. Bhala eli gama ebhodini.
   b. Bonisa abafundi okwenzekayo ukuba ususa isandi u/i/. Usele no: -cace
   c. Bonisa abafundi okwenzekayo ukuba wongeza isandi u/a/. Wenza igama elitsha: acace
2. Biza abafundi abahlukileyo balawule amagama: bacace, beceba, ceba
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 23.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 67

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UVelile ufunda ukufunda*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuchaza kwakhona indawo esiyithandayo kwibali lethu.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela wenze ngathi uyacinga.
   b. Yithi: Mandicinge – mandikuchazele eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali ngamazwi am.
   c. Vula amehlo akho uchazele abafundi eyona ndawo uyithandayo ebalini.
   d. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   e. Phinda uyichaze le ndawo yebali ngokulandelelana kweziganeko.
   f. Bandakanya imiba ebalulekileyo, njengamagama abalinganiswa.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi bacimele baze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvo, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baguquke banikane amathuba bexelela amaqabane abo indawo umntu ayithandayo ebalini.
   d. Njengoko abafundi bethetha ngebali, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
   e. Ekupheleni kwesifundo, biza umfundi abe1–2 baphinde bathethe bexelela iklasi ngeyona ndawo umntu ayithandayo ebalini.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 47

Isakhelo sokubhala:

Igama lam ngu...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza iinkcukacha kumfanekiso wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Unobumba wokuqala wegama ngunobumba omkhulu.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 23.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *Sibalisa amabali*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Ngubani okubalisela amabali?*
   - *Unebali olithandayo? Ukuba kunjalo, lithini?*
   - *Yintoni eyenza umbalisi onguye?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 24.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho: Ibali aliboli.
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo: Eli qhalo lithetha ukuba amabali ahlala ixesha elide, xa sibalisa amabali, siwagcina ephila kwiinkumbulo zethu kwaye sabelane ngawo nabanye.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: *I*

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-*I*

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha: *I***
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi: *I***
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *I*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. iliso, iloli.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 26.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba: *I***
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *I*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha: *I***
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala: *I***
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 79

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Ibhitruthi enkulu*
   b. Yithi: *Kweli bali, sifunda ngomfama uBaloyi evuna imifuno yakhe. Uhlangana nesigebenga sebhitruthi angakwaziyo ukusitsla asikhuphe emhlabeni eyedwa. Sifunda ngendlela athi ngayo ekugqibeleni akwazi ukuvuna isigebenga sebhitruthi.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Yiba nomfanekiso-ngqondweni
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 26.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 24.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *esisigebenga: Enkulu kakhulu kunesiqhelo.*
      - *ibhitruthi: Umfuno ongqukuva obomvu, okhula phantsi komhlaba.*
      - *xingile: Ukuvaleleka ungabi nakushukuma okanye ukhululeke, njengento yokudlala ebambeke kwindawana encinci.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Fundisa uze uqhelanise ukuhlanganisa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: l

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha: *l***
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Yenza umzekelo wesakhono sokuhlanganisa.**
   a. Bhala ezi zandi zilandelayo ebhodini: *a, b, c, e, i, l*
   b. Yalatha igama ngalinye ubize isandi.
   c. Hlanganisa kunye abanye baba nobumba ukwakha igama.
      - Umzekelo: b-a-l-a = bala
   d. Yalatha kunobumba wokuqala uze ubize isandi, emva koko usibhale phantsi.
   e. Phinda le nkqubo ngazo zonke izandi kwigama.
   f. Emva koko, hambisa umnwe wakho ngezantsi kwegama, uhlanganisa kunye izandi njengoko uhamba. Ekugqibeleni, funda igama.
   g. Bizela abafundi ngabanye ebhodini ukwakha awabo amagama.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 27.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokucudisa izandla zenze amanqindi sibale ka5, ze siyekelele.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *L*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *L*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *L*
   • Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *L*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 81

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Ibhitruthi enkulu*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 27.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *phulaphula: Ukunika ingqalelo ngeendlebe zakho kumntu othethayo.*
      - *ukubalisa amabali: Ukubalisa amabali ngokuvakalayo ukuze abanye abantu beve.*
      - *elingeyonyani: Amabali aqwetyiweyo kwaye angeyonyani.*
   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 28.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
      - *Abantu babalise amabali ixesha elide kakhulu - kwakudala ngaphambi kokuba kubekho iincwadi.*
      - *Izizathu zokubalisa amabali ziquka ukwenza abanye bahleke, ukufundisa izifundo, ukucacisa izinto, nokuhlanganisa abantu.*
      - *Ukubalisa ibali kukulibalisa lisuka entloko kwinkumbulo, usebenzisa ilizwi lakho kuphela. Oku kwahlukile ekufundeni kuba akukho nto ibhalwe phantsi.*
3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
      - Buza umbuzo wokuqala.
      - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
      - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.
      - Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
      - Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.
4. **Imibuzo:**
   a. Kutheni sibalisa amabali?
   b. Zeziphi iindidi zamabali ozithanda kakhulu?
   c. Ukubaliswa kwamabali kwahluke njani ekufundeni iincwadi?

Izandi: Fundisa uze uqhelanise ngokucazulula

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: I

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha: /**
   a. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ucele abafundi abohlukeneyo bafunde isandi.
2. **Yenza umzekelo wesakhono sokucazulula.**
   a. Bhala la mazwi alandelayo ebhodini: bila, cela, lila
   b. Cazulula igama lokuqala.
   c. Yalatha kunobumba wokuqala uze ubize isandi.
   d. Phinda le nkqubo ngazo zonke izandi kwigama.
   e. Emva koko, hambisa umnwe wakho phantsi kwegama uze uhlanganise izandi njengoko uhamba.
   f. Bizela abafundi ngabanye ebhodini ukucazulula amanye amagama.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 29.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Qhelanisa nokubhala ngesandla

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokuyijijela ngaphakathi nangaphandle.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala: *l***
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *L*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci l
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu L
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 81

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ibhitruthi enkulu*
   d. Yithi: *Kweli bali, sifunda ngomfama uBaloyi evuna imifuno yakhe. Uhlangana nesigebenga sebhitruthi angakwaziyo ukusitsla asikhuphe emhlabeni eyedwa. Sifunda ngendlela athi ngayo ekugqibeleni akwazi ukuvuna isigebenga sebhitruthi.*
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yiba nomfanekiso-ngqondweni
      - Buza abafundi: Ungakwazi ukucimela uzame ukwenza umfanekiso-ngqondweni wento esebalini njengomfanekiso-bhanyabhanya engqondweni yakho? Ubona ntoni?

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Elona bali ndilithandayo li...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa unobumba omkhulu ekuqaleni kwesivakalisi.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Umama wam undibalisela amabali.
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale isivakalisi esinye.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Awona mabali ethu amnandi.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Elona bali ndilithandayo li...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Elona bali lakho limnandi.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 29.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Gqibezela umSebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: I

INcwadi yeDBE yemiSebenzi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha: /**
   a. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ucele abafundi abohlukeneyo bafunde isandi.
2. **Gqibezela umsebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi.**
   a. Yalela abafundi bavule iNcwadi yeDBE yemiSebenzi 1, kwiphepha 27.
   b. Cacisela abafundi ngomsebenzi.
   c. Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.
   d. Njengoko abafundi besebenza, hambahamba unike inkxaso apho ifunekayo.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 30.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Gqibezela umSebenzi weNcwadi yeDBE yemiSebenzi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

INcwadi yeDBE yemiSebenzi

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Gqibezela umsebenzi wokubhala ngesandla kwiNcwadi yeDBE yemiSebenzi.**
   a. Yalela abafundi bavule iNcwadi yeDBE yemiSebenzi 1, kwiphepha 68.
   b. Bacacisele ngomsebenzi.
   c. Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.
   d. Njengoko abafundi besebenza, hambahamba unike inkxaso apho ifunekayo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 81

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ibhitruthi enkulu*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yiba nomfanekiso-ngqondweni
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Ungakwazi ukucimela uzame ukwenza umfanekiso-ngqondweni wento esebalini njengomfanekiso-bhanyabhanya engqondweni yakho? Ubona ntoni?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Elona bali ndilithandayo li...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Awona mabali ethu amnandi.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. lihagu ezintathu ezincinane, lsikhukukazi esincinane esibomvu, njalo njalo.
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 30.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha:

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Lawula izandi kumagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yenza umzekelo wokulawulwa kwezandi kweli gama lilandelayo:** *bila*
   a. Bhala eli gama ebhodini.
   b. Bonisa abafundi okwenzekayo ukuba ususa isandi u/i/. Usele no: b_la
   c. Bonisa abafundi okwenzekayo ukuba wongeza isandi u/a/. Wenza igama elitsha: bala
2. Biza abafundi abahlukileyo balawule amagama: lila, icala, lala
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 31.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 81

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ibhitruthi enkulu*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kulinganisa ibali lethu singamaqela.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Yithi: Xa silinganisa ibali, kufuneka sizame ukuba:
      - Sikhumbule okwenziwa nokuthethwa ngumlinganiswa wethu
      - Sithethe kwaye silinganise njengomlinganiswa wethu
      - Sisebenzise amanye amagama afana nathethwe ngumlinganiswa wethu
   b. Ngokufutshane bonisa abafundi indlela onokulinganisa ngayo omnye wabalinganiswa.
   c. Zama ukungakhethi umlinganiswa oyintloko kumzekelo wakho.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Bala ukuba bangaphi abalinganiswa ebalini.
   b. Yahlula abafundi babe ngamaqela alingana nelo nani. Umzekelo, ukuba abalinganiswa ba5 ebalini, yohlula iklasi ibe ngamaqela ama5.
   c. Nika umfundi ngamnye umlinganiswa.
   d. Hamba neklasi niye phandle okanye kwindawo ethe gabalala.
   e. Xelela amaqela ukuba alinganise ibali. Kufuneka:
      - Bakhumbule okuthethwa nokwenziwa ngumlinganiswa wabo
      - Bathethe baze benze ngokomlinganiswa wabo
      - Basebenzise amanye kumagama asetyenziswe ngumlinganiswa wabo
   f. Njengokuba abafundi belinganisa ibali, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Elona bali ndilithandayo li...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Bhala ileyibhile emfanekisweni wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 31.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Wabelana ngeendaba zakho**
   a. Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho. Yithi:
      - Namhlanje ndiza kunichazela nge...
      - Emva koko, yabelana nabanye ngeendaba zakho.
      - Sichazele okwenzekileyo ngendlela echanekileyo yokulandelelana kweziganeko.
      - Sichazele amanqaku aphambili kwiindaba zakho.
      - Gqibezela ngokusichazela ukuba zikwenze waziva njani iindaba zakho.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa usabelana ngeendaba zakho, khumbula oku:
      - Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho
      - Sichazele ukuba kwenzeke nini.
      - Sichazele ukuba kwehlele bani oku
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Hlaziya zonke izandi ezifundiswe kwiKota 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
IKota 1
Amakhadi ezandi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi emethini okanye phantsi, phambi kwakho.**
   a. Xelela abafundi baphulaphule amagama abo.
   b. Njengoko ubiza igama lomfundi, mabafunde isandi sekhadi lezandi oliphakamisileyo.
   c. Biza igama lomnye umfundi. Lo mfundi makabize igama eliqala okanye elisebenzisa isandi eso.
   d. Yenza oku ngokukhawuleza okukhulu. Yenze ivakale njengomdlalo owonwabisayo kodwa qaphela abafundi abatsala nzima.
   e. Ukuba umfundi wenza impazamo, yithi, 'mamelisisa', uze ubize isandi eso.
2. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 32.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Hlaziya bonke oonobumba abafundiswe kwiKota 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokwakhiwa kwabo bonke oonobumba abancinci abebefundiswe kwiKota 1.**
   a. Bhala unobumba ngamnye omncinci ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, chaza indawo apho uqala khona, icala oya kulo kunye nalapho aphela khona unombumba ngamnye.
   c. Xelela abafundi babhale umqolo wenani ngalinye, beshiya isikhewu esingangomnwe phakathi kwenani ngalinye.
   d. Xelela abafundi baqinisekise ukuba banokwakha inani ngalinye ngokuchanekileyo.
3. **Jonga ukwakheka koonobumba abancinci babafundi.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba ujonga ukwakha kwabo oonobumba.
   b. Nika inkxaso apho idingekayo.
   c. Qaphela abafundi abatsala nzima ukwakha oonobumba ngokuchanekileyo.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 93

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Kutheni illama ihlala phezulu*
   b. Yithi: *lillama zizilwanyana zaseMzantsi Melika. Abantu iillama bazigcinela ubisi lwazo noboya bazo. Eli bali liyintsomi ngeellama ezazihlala kwiiNtaba iAndes kudaladala, nendlela ezazinceda ngayo abantu ababehlala kufuphi nazo.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Qwalasela ukuqonda
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 32.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 24.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *illama: Isilwanyana saseMzantsi Melika esisetyenziselwa ukuthwala imithwalo ngabantu, noboya baso obuthambileyo.*
      - *UMzantsi Melika: Ilizwekazi elikhulu phesheya kolwandlekazi olumelene neAfrika, elinamazwe, amahlathi emvula, neentaba.*
      - *phezulu: Kude kakhulu emhlabeni.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Cwangcisa amagama ngokweentsapho zezandi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Bhala izandi ezisekuqaleni okanye esiphelweni samagama kwiikholam ebhodini njengoku kulandelayo:**

-la	-aca	-lele	ba-

   a. Fundela abafundi igama ngalinye 'losapho lwesandi'.
   b. Cela abafundi ngabanye bacinge ngegama losapho.
   c. Njengoko umfundi ebiza igama elo, mcele axele ukuba igama elo lelolluphi na usapho, uze ubhale igama elo kwikholam njengoku kulandelayo:

-la	-aca	-lele	ba-
bila cela lila	caca baca acaca	lilele elele	bala bacela

   d. Ukuba umfundi wenza impazamo, mlungise.

2. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 33.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Hlaziya bonke oonobumba abafundiswe kwiKota 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokuyijijela ngaphakathi nangaphandle.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokwakhiwa kwabo bonke oonobumba abakhulu abebefundiswe kwiKota 1.**
   a. Bhala unobumba ngamnye omkhulu ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, chaza indawo apho uqala khona, icala oya kulo kunye nalapho aphela khona unombumba ngamnye.
   c. Xelela abafundi babhale umqolo wenani ngalinye, beshiya isikhewu esingangomnwe phakathi kwenani ngalinye.
   d. Xelela abafundi baqinisekise ukuba banokwakha inani ngalinye ngokuchanekileyo.
3. **Jonga ukwakheka koonobumba abakhulu babafundi.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba ujonga ukwakha kwabo oonobumba.
   b. Nika inkxaso apho idingekayo.
   c. Qaphela abafundi abatsala nzima ukwakha oonobumba ngokuchanekileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 95

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Kutheni illama ihlala phezulu*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 33.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 34.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      a. Kwakuyimini emva...
      b. Umama wabuza u ____ ngosuku lwakhe esikolweni kunye...
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa 'uswazi / ilityе lokuthetha' ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
      - Buza: Belingantoni ibali likaX?
      - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?
   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo.
      Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Lawula izandi kumagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yenza umzekelo wokulawulwa kwezandi kweli gama lilandelayo:** *lala*
   a. Bhala eli gama ebhodini.
   b. Bonisa abafundi okwenzekayo ukuba ususa isandi u/a/. Usele no: l_la
   c. Bonisa abafundi okwenzekayo ukuba wongeza isandi u/i/. Wenza igama elitsha: lila.
2. **Biza abafundi abahlukileyo balawule amagama:** *bila, ceba, baca.*
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 35.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Hlaziya iipatheni

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokuyijijela ngaphakathi nangaphandle.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Zoba ezi patheni zilandelayo ebhodini:**

   a. Yalela abafundi bakhuphele iipatheni kwiincwadi zabo zokubhala.
   b. Mabenze ipatheni ukuyokutsho ekupheleni kwephepha.
3. **Jonga ubuchule bomfundi bokukhuphela iipatheni.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba uqaphela abafundi abatsala nzima:
      - Ukukhuphela iipatheni ngokuchanekileyo
      - Ukugcina amalungu eepatheni ebubungakanani obufanayo
      - Ukugqiba iipatheni ngexesha elimiselweyo

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 95

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Kutheni illama ihlala phezulu*
   d. Yithi: *lillama zizilwanyana zaseMzantsi Melika. Abantu iillama bazigcinela ubisi lwazo noboya bazo. Eli bali liyintsomi ngeellama ezazihlala kwiiNtaba iAndes kudaladala, nendlela ezazinceda ngayo abantu ababehlala kufuphi nazo.*
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Qwalasela ukuqonda
      - Buza abafundi: Wakhe waziva ngathi ulahlekile xa ufunda ibali kuba ulahlekwe ngumkhondo wento eqhubekayo? Kwakwenza waziva njani oku?

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 53

Isakhelo sokubhala:

Ndingabalisa ibali nge / ngo...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa isingxi ekupheleni kwesivakalisi.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Ndibalisa amabali.
   c. Yalatha iGML: Isivakalisi siphela ngesingxi.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale isivakalisi esinye.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Into enesandi u/m/. Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.
   c. Yithi: Ndingabalisa ibali nge / ngo...
3. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Into enesandi u/m/.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Isivakalisi siphela ngesingxi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 35.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Lawula izandi kumagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Xelela abafundi ukuba loo mini baza kusebenza neqabane ukulawula/ ukudlala ngamagama.**
   a. Bhala la mazwi alandelayo ebhodini: aba, caca, beba
   b. Xelela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala, igama elinye kumqolo.
2. **Khumbuza abafundi ngendlela yokulawula izandi kumagama ngolu hlobo:**
   a. Funda igama lokuqala.
   b. Susa isandi sibe sinye.
   c. Yongeza esinye isandi.
   d. Bhala igama elitsha ecaleni kwegama elidala.
   e. Funda igama elitsha.
3. **Jonga ubuchule babafundi bokulawula amagama.**
   a. Hambahamba uqaphele njengoko abafundi bedlala ngamagama.
   b. Nika inkxaso apho idingekayo.
   c. Qaphela abafundi abatsala nzima ukwenza lo msebenzi.
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 36.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Hlaziya ukwakhiwa kwamanani

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokucudisa izandla zenze amanqindi sibale ka5, ze siyekelele.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokwakhiwa kwamanani onke ukusuka ku0–9.**
   a. Bhala inani ngalinye ebhodini.
   b. Xelela abafundi babhale umqolo wonobumba ngamnye kwiincwadi zabo zokubhala, beshiya isikhewu phakathi konobumba ngamnye.
   c. Xelela abafundi baqinisekise ukuba banokwakha unobumba ngamnye ngokuchanekileyo.
   d. Xelela abafundi baqinisekise ukuba banokwakha inani ngalinye ngokuchanekileyo.
3. **Jonga ukwakheka kwamanani abafundi.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba ujonga ukwakha kwabo amanani.
   b. Nika inkxaso apho idingekayo.
   c. Qaphela abafundi abatsala nzima ukwakha amanani ngokuchanekileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 95

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Kutheni illama ihlala phezulu*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Qwalasela ukuqonda
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Wakhe waziva ngathi ulahlekile xa ufunda ibali kuba ulahlekwe ngumkhondo wento eqhubekayo? Kwakwenza waziva njani oku?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 53

Isakhelo sokubhala:

Ndingabalisa ibali nge / ngo...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Into enesandi u/m/.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. impuku, imvula, amandla.
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Isivakalisi siphela ngesingxi.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 36.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala kunye neepensile.**
   a. Xelela abafundi babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: caba, baca, cece, icici, lala
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   d. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 35.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 95

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Kutheni illama ihlala phezulu*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuzoba ze sifake ileyibhile kwindawo esiyithandayo kwibali lethu.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela wenze ngathi uyacinga.
   b. Vula amehlo akho uthi: Eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali kuxa…
   c. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   d. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso ebhodini. Njengokuba uzoba cacisa le nto uyizobayo.
   e. Faka ileyibhile e1–2.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi bacimele baze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvo, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baze baxoxe ngeempendulo zabo neqabane.
   d. Emva koko, yalela abafundi ukuba bazobe le ndawo yebali kwiincwadi zabo zokubhala.
   e. Nceda abafundi bafakele ileyibhile e1–2 kwimizobo yabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 53

Isakhelo sokubhala:

Ndingabalisa ibali nge / ngo...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Bhala ileyibhile emfanekisweni wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Isivakalisi siphela ngesingxi.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 37.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi5 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi5 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi5 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Yenza umzekelo wendlela yokupapasha umbhalo wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Umzekelo kaTitshala: umsebenzi wokubhala

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Phambi kokuqala kwezifundo, lungisa ibhodi yakho ilungele esi sifundo.**
   a. Khetha umsebenzi wokubhala ube mnye kweyale kota. Zoba uze ubhale umzekelo wakho womsebenzi ebhodini.
   b. Quka impazamo kwiGML yekota, efana noku: Unobumba wokuqala wesivakalisi akangonobumba omkhulu.
2. **Yazisa ukupapasha kubafundi.**
   a. Yithi: Kule veki siza kupapasha inqaku lethu lokubhala ukusuka kule kota.
   b. Yithi: Xa sipapasha umbhalo wethu, siwulungiselela ukwabelana ngawo nabanye abantu. Sikhetha owona msebenzi wethu ungcono, siwenza ucoceke ubukeke kwaye ucace, size sabelane ngawo nabanye bawufunde bawonwabele.
   c. Khomba idrafti yakho esebhodini. Cacisa ukuba lo ngumsebenzi wobhalo owukhethele ukuwupapasha.
3. **Yenza umzekelo wokupapasha ebhodini.**
   a. Phinda uzobe uze ubhale umbhalo wakho ebhodini. Yenza oku ngokucocekileyo kwaye ubandakanye iinkcukacha ezithe chatha.
   b. Funda umbhalo wakho okwidrafti ngokuvakalayo.
   c. Khomba impazamo oyenzileyo kwiGML. Yithi: Ndenze impazamo. Unobumba wokuqala wesivakalisi akanguye unobumba omkhulu. Ndingakulungisa oku xa ndipapasha.
   d. Bhala isivakalisi kwakhona ngendlela ecocekileyo nebukekayo.
   e. Khomba iGML elungisiweyo: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.

UkuFunda noTitshala: Yenza umzekelo wendlela yokupapasha umbhalo wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Umzekelo kaTitshala: umsebenzi wokubhala

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi6 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi6 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi6 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bacamngca baze bakhethe

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Iincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Phambi kokuqala kwezifundo, lungisa idrafti epapashiweyo kwiphepha elizihambelayo.**
   a. Khuphela kwiphepha elizihambelayo umzobo nombhalo wakho opapashiweyo uzokubonisa abafundi.
   b. Qinisekisa ukuba uyayigcina idrafti yakho epapashiweyo uzokuyisebenzisa kwisifundo sokunikezela.
2. **Yalela abafundi bacingisise ngemibhalo yabo yekota.**
   a. Nika abafundi ixesha lokufunda umbhalo wabo wekota.
   b. Buza: Ngowuphi owona mbhalo wakho uwuthandileyo kule kota?
   c. Biza abafundi abambalwa babelane ngeyona mibhalo yabo bayithandileyo yekota.
3. **Yalela abafundi bakhethe umbhalo abaza kuwupapasha.**
   a. Buza: Ngowuphi umbhalo oza kuwupapasha uze wabelane ngawo kule kota?
   b. Nika abafundi ixesha lokukhetha umsebenzi wokubhala abaza kuwupapasha.
   c. Yalela abafundi baxelele iqabane ukuba ngowuphi umsebenzi wokubhala abaza kuwupapasha.
4. **Yalela abafundi bapapashe kwiphepha elizihambelayo, ukuze umsebenzi wabo uxhonywe.**
   a. Yithi: Xa sipapasha, asibhali ezincwadini zethu njengesiqhelo. Sibhala ephepheni elizihambelayo ukuze sabelane ngomsebenzi wethu ngokulula.
   b. Bonisa abafundi umzekelo wakho womsebenzi opapashiweyo ephepheni elizihambelayo.
   c. Nika abafundi amaphepha azihambelayo ulungiselele ukupapasha.
5. **Yalela abafundi ukuba baqalise ukupapasha.**
   a. Yithi: Qalisani ngoku ukupapasha umsebenzi wenu. Khumbulani ukuwenza ubukeke, ucoceke kwaye ucace, ukuze ulungele ukwabelana nabanye.

UkuFunda noTitshala: Abafundi bacamngca baze bakhethe

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
lincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi6 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi6 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi6 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bapapasha umsebenzi wabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
lincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Yazisa kwakhona ukupapasha kubafundi.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela ukupapasha umbhalo wethu.
   b. Yithi: Xa sipapasha umbhalo wethu, siyilungiselela ukwabelana ngayo nabanye. Sikhetha owona msebenzi wethu ungcono, siwenza ubukeke ucoceke kwaye ucace, ze sabelane ngawo nabanye bawufunde bawonwabele.
2. **Yalela abafundi baqhube nokupapasha.**
   a. Yithi: Ngoku qhubeka upapashe umsebenzi wakho wayizolo. Khumbula ukuwenza ucoceke kwaye ucace, ukuze ulungele ukwabelana nabanye.
3. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Nceda abafundi abatsala nzima chonga uze upapashe imibhalo yabo.

UkuFunda noTitshala: Abafundi bapapasha umsebenzi wabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
lincwadi zabafundi zokubhala
Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

UkuBhala: Abafundi bapapasha umsebenzi wabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Iincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi6 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi6 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi6 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Yenza umzekelo wendlela yokwenza intetho ngomsebenzi wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Yazisa ukunikezela kubafundi.**
   a. Yithi: Kule veki siza kunikezela umbhalo wethu opapashiweyo.
   b. Yithi: Xa sinikezela umbhalo wethu, sabelana nabanye ngawo. Sichaza umzobo wethu ze sifunde umbhalo wethu. Sithetha ngokuvakalayo nangokucacileyo ukuze siviwe ngabanye.
   c. Yithi: Sakugqiba ukuthetha, singahambahamba egumbini sibonise abanye umzobo wethu.
   d. Yithi: Xa abanye besenza unikezela, siphulaphula ngenyameko. Sisoloko sibonisa ububele siqhwabe bakugqiba.
2. **Linganisela iklasi ukunikezela.**
   a. Bamba idrafti yakho epapashiweyo ibonakale kumntu wonke.
   b. Chaza umzobo wakho ukhawulezisa uze ufunde umbhalo wakho. Linganisa ukuthetha ngokuvakalayo nangokucacileyo uviwe ngumntu wonke.
   c. Yalela abafundi bakuqhwabele wakuba ugqibile.
3. **Hambahamba egumbini ubonise umntu wonke lo mzobo wakho.**
4. **Yalela abafundi balungiselele ukunikezela.**
   a. Yithi: Cinga ngesivakalisi esichaza umzobo wakho uze uziqhelanise nokufunda umbhalo wakho.
5. **Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ze bafunde.**
6. **Yalela abafundi benzele iqabane unikezelo.**
   a. Yalela abafundi bachaze umzobo wabo baze bafundele iqabane umbhalo wabo.

UkuFunda noTitshala: Yenza umzekelo wendlela yokwenza intetho ngomsebenzi wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuqhubeka isifundo sangaphambili.

UkuBhala: Yenza umzekelo wendlela yokwenza intetho ngomsebenzi wakho

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuqhubeka isifundo sangaphambili.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi6 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi6 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi6 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

UkuFunda noTitshala: Abafundi benza intetho ngomsebenzi wabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Yazisa kwakhona ukunikezela kubafundi.**
   a. Yithi: Khumbulani ukuba namhlanje siza kunikezela imibhalo yethu epapashiweyo.
   b. Yithi: Xa sinikezela imibhalo yethu, sabelana ngayo nabanye. Sichaza umzobo wethu sifunde umbhalo wethu. Sithetha ngokuvakalayo nangokucacileyo ukuze kuve wonke umntu.
   c. Yithi: Sakugqiba ukuthetha, singahambamba egumbini sibonise wonke umntu umzobo wethu.
2. **Yithi: Xa abanye besenza unikezela, siphulaphula ngenyameko. Sisoloko sibonisa ububele siqhwabe bakugqiba.**
3. **Biza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Nika umfundi ngamnye umzuzu om1–2 bachaze imizobo yabo bafunde nemibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
   d. Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.

UkuBhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:

Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Nika umfundi ngamnye umzuzu om1–2 bachaze imizobo yabo bafunde nemibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Nika umfundi ngamnye umzuzu om1–2 bachaze imizobo yabo bafunde nemibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Nika umfundi ngamnye umzuzu om1–2 bachaze imizobo yabo bafunde nemibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Nika umfundi ngamnye umzuzu om1–2 bachaze imizobo yabo bafunde nemibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Nika umfundi ngamnye umzuzu om1–2 bachaze imizobo yabo bafunde nemibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:

Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Nika umfundi ngamnye umzuzu om1–2 bachaze imizobo yabo bafunde nemibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Nika umfundi ngamnye umzuzu om1–2 bachaze imizobo yabo bafunde nemibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuBhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Nika umfundi ngamnye umzuzu om1–2 bachaze imizobo yabo bafunde nemibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Nika umfundi ngamnye umzuzu om1–2 bachaze imizobo yabo bafunde nemibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Nika umfundi ngamnye umzuzu om1–2 bachaze imizobo yabo bafunde nemibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuBhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Nika umfundi ngamnye umzuzu om1–2 bachaze imizobo yabo bafunde nemibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Nika umfundi ngamnye umzuzu om1–2 bachaze imizobo yabo bafunde nemibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuBhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Nika umfundi ngamnye umzuzu om1–2 bachaze imizobo yabo bafunde nemibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

IKOTA 2 ISICWANGCISO SOKUFUNDISA

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *Ukutya esikutyayo*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Zeziphi iintlobo zokutya othanda ukuzitya?*
   - *Kuvela phi oku kutya sikutyayo?*
   - *Kufana okanye kwahluke njani ukutya okutya ekhaya koku ukutya esikolweni?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 44.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho: Ukuvuza izinkcwe.
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo: Xa sibona okanye sirhogola ivumba lokutya okumnandi, imizimba yethu yenza amathe amaninzi. Yiyo loo nto sivuza izinkcwe (amathe amaninzi avuzayo umnini engakwazi kuwanqanda). Esi saci sithetha ukubawela / ukurhalela ukutya okumnandi.

Izandi: Hlaziya zonke izandi ezifundiswe kwiKota 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
IKota 1
Amakhadi ezandi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi emethini okanye phantsi, phambi kwakho.**
   a. Xelela abafundi baphulaphule amagama abo.
   b. Njengoko ubiza igama lomfundi, mabafunde isandi sekhadi lezandi oliphakamisileyo.
   c. Biza igama lomnye umfundi. Lo mfundi makabize igama eliqala okanye elisebenzisa isandi eso.
   d. Yenza oku ngokukhawuleza okukhulu. Yenze ivakale njengomdlalo owonwabisayo kodwa qaphela abafundi abatsala nzima.
   e. Ukuba umfundi wenza impazamo, yithi, ‘mamelisisa’, uze ubize isandi eso.
2. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 46.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Hlaziya bonke oonobumba abafundiswe kwiKota 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokwakhiwa kwabo bonke oonobumba abancinci abebefundiswe kwiKota 1.**
   a. Bhala unobumba ngamnye omncinci ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, chaza indawo apho uqala khona, icala oya kulo kunye nalapho aphela khona unombumba ngamnye.
   c. Xelela abafundi babhale umqolo wenani ngalinye, beshiya isikhewu esingangomnwe phakathi kwenani ngalinye.
   d. Xelela abafundi baqinisekise ukuba banokwakha inani ngalinye ngokuchanekileyo.
3. **Jonga ukwakheka koonobumba abancinci babafundi.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba ujonga ukwakha kwabo oonobumba.
   b. Nika inkxaso apho idingekayo.
   c. Qaphela abafundi abatsala nzima ukwakha oonobumba ngokuchanekileyo.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 113

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *UWayde wenza ikhari*.
   b. Yithi: *Namhlanje siza kufunda ibali ngenkwenkwe egma linguWayde, ecinga ukuba uyazicaphukela iitumata. Kodwa uWayde uyayithanda ikhari. Ikhari luhlobo lokutya olunezinongo, inkukhu nemifuno kwaye idla ngokuba neetumata ezininzi. Kweli bali, uWayde uncedisa umama wakhe ukupheka eqala ekuqaleni. Ekumncediseni kwakhe ufunda into emothusayo ngekhari. Ungaqashela ukuba yintoni leyo?*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Buza imibuzo / zibuze.
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 46.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 44.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *ikhari: Uhlobo lokutya olunomhluzi nezinongo. Ikholise ukutyiwa nerayisi.*
      - *iresipi: Uluhlu lwamanqwanqwa akuchazela indlela yokwenza ukutya okuthile.*
      - *isithako: Okunye kokutya okudingayo xa uza kulandela iresipi.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya zonke izandi ezifundiswe kwiKota 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
IKota 1
Amakhadi ezandi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi emethini okanye phantsi, phambi kwakho.**
   a. Xelela abafundi baphulaphule amagama abo.
   b. Njengoko ubiza igama lomfundi, mabafunde isandi sekhadi lezandi oliphakamisileyo.
   c. Biza igama lomnye umfundi. Lo mfundi makabize igama eliqala okanye elisebenzisa isandi eso.
   d. Yenza oku ngokukhawuleza okukhulu. Yenze ivakale njengomdlalo owonwabisayo kodwa qaphela abafundi abatsala nzima.
   e. Ukuba umfundi wenza impazamo, yithi, 'mamelisisa', uze ubize isandi eso.
2. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 47.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Hlaziya bonke oonobumba abafundiswe kwiKota 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokucudisa izandla zenze amanqindi sibale ka5, ze siyekelele.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokwakhiwa kwabo bonke oonobumba abakhulu abebefundiswe kwiKota 1.**
   a. Bhala unobumba ngamnye omkhulu ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, chaza indawo apho uqala khona, icala oya kulo kunye nalapho aphela khona unombumba ngamnye.
   c. Xelela abafundi babhale umqolo wenani ngalinye, beshiya isikhewu esingangomnwe phakathi kwenani ngalinye.
   d. Xelela abafundi baqinisekise ukuba banokwakha inani ngalinye ngokuchanekileyo.
3. **Jonga ukwakheka koonobumba abakhulu babafundi.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba ujonga ukwakha kwabo oonobumba.
   b. Nika inkxaso apho idingekayo.
   c. Qaphela abafundi abatsala nzima ukwakha oonobumba ngokuchanekileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 115

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *UWayde wenza ikhari*.
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 47.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *ukungathandi: Ukungayicaceli into.*
      - *ukuqala phantsi: Ukuqala into ekuqaleni.*
      - *amandla:* Amandla asetyenziswa ngumzimba ukuze ushukume, ucinge, udlale.

   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.

2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 48.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
      - *Ukutya kunika umzimba wethu amandla. Ukutya kuyioli enceda imizimba yethu icinge, ishukume, ize ikhule.*
      - *Okunye ukutya kungcono kunokunye ekwenzeni imizimba yethu yomelele. Okunye ukutya kunika imizimba yethu izondlo. okunye ukutya kuncamise ngencasa, kodwa akufuneki sitye kona kuphela.*
      - *Asinguye wonke umntu otya ukutya okufunayo, okanye otya ukutya okulungiswe (okuphekwe) ngendlela efanayo. Abantu beenkcubeko ezahlukileyo neentsapho ezahlukileyo banokutya ukutya okwahlukileyo kokwakho.*

3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
      - Buza umbuzo wokuqala.
      - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
      - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.
      - Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
      - Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.

4. **Imibuzo:**
   a. *Zeziphi iintlobo zokutya othanda ukuzitya ekhaya nasesikolweni?*
   b. *Zeziphi iintlobo zokutya ongazithandiyo?*
   c. *Beva njani abantwana abasemfanekisweni ngokutya kwabo? Ukwazi njani oko?*

Dlala umdlalo wolwazi lwezandi: Esi sandi ngu... Ndifuna...

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi ukuze ufumane umgqalaselo wabo.**
2. **Bonisa umdlalo ngolu hlobo:**
   a. Umntu owenzayo uthi: Isandi nguP, ndifuna AMAGAMA AMANTOMBAZANA.
   b. Abafundi baphakamisa izandla xa belicingile igama lentombazana elinoP.
   c. Umntu owenzayo ukhomba umntu ngamnye amvumele ukuba abize igama lakhe. Abavumelekanga ukuphinda igama eselibiziwe.
   d. Umntu wesihlanu obize igama elichanekileyo iba nguye owenzayo.
   e. Umntu omtsha owenzayo uthi: Isandi nguM, ndifuna IINDIDI ZOKUTYA.
   f. Umdlalo uqhuba ngolu hlobo.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 49
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokujikelezisa izihlahla zenze izangqa ziye ngasekhohlo zibuye ziye ekunene
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bhala la mazwi alandelayo ebhodini: baca, lila**
   a. Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.
   b. Kufuneka bakhuphele ngokucocekileyo nangokuchanekileyo kangangoko banako.
3. **Jonga ukukwazi ukukhuphela kwabafundi.**
   a. abafundi bebhala, hambahamba uqaphela abafundi abatsala nzima:
      - Ukukhuphela amagama ngokuchanekileyo
      - Ukwakha oonobumba namagama ngokuchanekileyo nangokucocekileyo
      - Ukugqiba amagama ngexesha elibekiweyo

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 115

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UWayde wenza ikhari*
   d. Yithi: *Namhlanje siza kufunda ibali ngenkwenkwe egma linguWayde, ecinga ukuba uyazicaphukela iitumata. Kodwa uWayde uyayithanda ikhari. Ikhari luhlobo lokutya olunezinongo, inkukhu nemifuno kwaye idla ngokuba neetumata ezininzi. Kweli bali, uWayde uncedisa umama wakhe ukupheka eqala ekuqaleni. Ekumncediseni kwakhe ufunda into emothusayo ngekhari. Ungaqashela ukuba yintoni leyo?*
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: *Buza imibuzo / zibuze.*
      - Buza abafundi: *Kumnandi ukuzibuza ngebali size sibuze imibuzo. Ithini imibuzo onayo ngeli bali?*

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndithanda ukutya... kuba...

Ivakala...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa unobumba omkhulu ekuqaleni kwesivakalisi.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: *Iziqhamo ezitsha kokona kutya kwam ndikuthandayo.*
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ufakele ileyibhile e1–2.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: *Okona kutya kwethu sikuthandayo*.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: *Ndithanda ukutya... kuba...*
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: *Wena, usitya okona kutya ukuthandayo*.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 49.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Dlala umdlalo wolwazi lwezandi: Esi sandi ngu... Ndifuna...

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi ukuze ufumane umgqalaselo wabo.**
2. **Bonisa umdlalo ngolu hlobo:**
   a. Umntu owenzayo uthi: Isandi nguP, ndifuna AMAGAMA AMANTOMBAZANA.
   b. Abafundi baphakamisa izandla xa belicingile igama lentombazana elinoP.
   c. Umntu owenzayo ukhomba umntu ngamnye amvumele ukuba abize igama lakhe. Abavumelekanga ukuphinda igama eselibiziwe.
   d. Umntu wesihlanu obize igama elichanekileyo iba nguye owenzayo.
   e. Umntu omtsha owenzayo uthi: Isandi nguM, ndifuna IINDIDI ZOKUTYA.
   f. Umdlalo uqhuba ngolu hlobo.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 50.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokuyijijela ngaphakathi nangaphandle
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bhala la mazwi alandelayo ebhodini: beba, cece**
   a. Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.
   b. Kufuneka bakhuphele ngokucocekileyo nangokuchanekileyo kangangoko banako.
3. **Jonga ukukwazi ukukhuphela kwabafundi.**
   a. abafundi bebhala, hambahamba uqaphela abafundi abatsala nzima:
      - Ukukhuphela amagama ngokuchanekileyo
      - Ukwakha oonobumba namagama ngokuchanekileyo nangokucocekileyo
      - Ukugqiba amagama ngexesha elibekiweyo

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 115

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UWayde wenza ikhari*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: *Buza imibuzo / zibuze.*
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: *Kumnandi ukuzibuza ngebali size sibuze imibuzo. Ithini imibuzo onayo ngeli bali?*
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndithanda ukutya...
kuba...

Ivakala...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: *Okona kutya kwethu sikuthandayo.*
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. iimbotyi, amaqanda, isonka, iitshipsi, iiswitsi, okunetyuwa.
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 50.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–6 kumda wephepha.
   b. Bizela abafundi la magama mathandathu alandelayo bawabhale ecaleni kwamanani u1–6: *caba, baca, cece, ecici, lala, lila*
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mathandathu ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   d. Xelela abafundi bawabhale kwakhona amagama ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 51.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 115

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UWayde wenza ikhari*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: *Namhlanje siza kuzoba ze sifake ileyibhile kwindawo esiyithandayo kwibali lethu.*
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela uzenze umntu ocingayo.
   b. Vula amehlo akho uthi: Eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali kuxa…
   c. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   d. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso ebhodini. Njengokuba uzoba cacisa le nto uyizobayo.
   e. Faka ileyibhile e1–2.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi ukuba bacimele ze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvo, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baze baxoxe ngeempendulo zabo neqabane.
   d. Emva koko, yalela abafundi ukuba bazobe le ndawo yebali kwiincwadi zabo zokubhala.
   e. Nceda abafundi bafakele ileyibhile e1–2 kwimizobo yabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndithanda ukutya...
kuba...

Ivakala...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: *Yongeza enye ileyibhile kumfanekiso wakho*.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 51.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abafundi aba-khethiweyo mabeze nesixhobo okanye umfanekiso woku 'Bonisa uze uchaze'

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Bonisa uze uchaze**
   a. Bamba uze uphakamise isixhobo okanye umfanekiso oza kusibonisa wona / sona.
   b. Sichazele ngesixhobo / ngomfanekiso. Yithi:
      - Namhlanje ndiza kunichazela nge...
      - I... (ubungakanani, umbala, ubunzima, ivakala njani xa uyiphatha, njl. njl.)
      - Isetyenziselwa...
      - Ndiyawuthanda kuba...
   c. Emva koko, buza iklasi: Ingaba ninemibuzo?
   d. Xa kukho umntu onombuzo, zama ukunika eyona mpendulo ingcono.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa unikezela, khumbula oku:
      - Bamba isixhobo okanye umfanekiso wakho ngendlela ebonisa wonke umntu
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: *o*

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-*o*

1. **Yazisa isandi esitsha:** *o*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *o*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *o*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. iorenji.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 52.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *o*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *o*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *o*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *o*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 127

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Makanganikwa tshipsi uLomusa*.
   b. Yithi: *Eli bali siza kulifunda namhlanje lingokukhetha ukutya okusempilweni. Okunye ukutya, okufana neetshipsi, kuyanambitheka kodwa akuniki mizimba yethu okudingekayo ukuze yomelele. Okunye ukutya, okufana namaqanda, intlanzi kunye namandongomane, kunezondlo, njengeproteni. Iproteni inceda imizimba yethu ikhule kwaye inceda ingqondo yethu ibe nomgqalasela eklasini. Kodwa ngamanye amaxesha, kunokuba nzima ukukhetha amashwamshwam asempilweni.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Yiba nomfanekiso-ngqondweni.
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 52.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 44.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *isondlo: Into esekutyeni enceda umzimba wakho ukhule kwaye uhlale womelele.*
      - *(ukutya) okusempilweni: Ukutya okunceda umzimba wakho ufumane ukomelela kwaye uhlale ukwisimo esilungileyo, njengeziqhamo, imifuno, kunye neenkozo.*
      - *(ukutya) okungekho mpilweni: Ukutya okusoloko kunencasa kodwa kungenza umzimba wakho kwehle ukuba sempilweni kwawo ukuba ukutya kakhulu, njengeelekese okanye iitshiphusi.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya uze uhlanganise esi sandi sitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *o*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Hlaziya nabafundi ezi zandi zilandelayo: *l, i, o, b, a, e*
   b. Biza eli gama lilandelayo: *iloli*
   c. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: *i-l-o-l-i*
   d. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   e. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   f. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   g. Phinda ngegama: *coca*
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 53.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *O*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *O*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *O*
   - Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *O*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 129

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Makanganikwa tshipsi uLomusa*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 53.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 54.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      - I-alam khange ikhale…
      - Ukuphuma kwesikolo…
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
      - Buza: Belingantoni ibali likaX?
      - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?
   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo.
      Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: *s*

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-*s*

1. **Yazisa isandi esitsha:** *s*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *s*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *s*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. *sela, sula*.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 55.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *s*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *s*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *s*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *s*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 129

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Makanganikwa tshipsi uLomusa*
   d. Yithi: *Eli bali siza kulifunda namhlanje lingokukhetha ukutya okusempilweni. Okunye ukutya, okufana neetshipsi, kuyanambitheka kodwa akuniki mizimba yethu okudingekayo ukuze yomelele. Okunye ukutya, okufana namaqanda, intlanzi kunye namandongomane, kunezondlo, njengeproteni. Iproteni inceda imizimba yethu ikhule kwaye inceda ingqondo yethu ibe nomgqalasela eklasini. Kodwa ngamanye amaxesha, kunokuba nzima ukukhetha amashwamshwam asempilweni.*
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yiba nomfanekiso-ngqondweni.
      - Buza abafundi: Ungakwazi ukucimela uzame ukwenza umfanekiso-ngqondweni wento esebalini njengomfanekiso-bhanyabhanya engqondweni yakho? Ubona ntoni?

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 98 & 99

Isakhelo sokubhala:

Ndibona...

Ndithanda ukutya...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa isingxi ekupheleni kwesivakalisi.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Iziqhamo ezitsha ziyanambitheka.
   c. Yalatha iGML: Isivakalisi siphela ngesingxi.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale izivakalisi ezibini.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Ukutya esikubona emfanekisweni.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndibona... emfanekisweni.
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Wena, usitya ukutya okusemfanekisweni.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Isivakalisi siphela ngesingxi

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 55.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Hlaziya uze uhlanganise esi sandi sitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *s*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Hlaziya nabafundi ezi zandi zilandelayo: *i, s, o, b, a, l*
   b. Biza eli gama lilandelayo: *sisi*
   c. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: *s-i-s-i*
   d. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   e. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   f. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   g. Phinda ngegama: *salo*
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 56.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokuyijijela ngaphakathi nangaphandle.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *S*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *S*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *S*
   - Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *S*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 129

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Makanganikwa tshipsi uLomusa*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yiba nomfanekiso-ngqondweni
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Ungakwazi ukucimela uzame ukwenza umfanekiso-ngqondweni wento esebalini njengomfanekiso-bhanyabhanya engqondweni yakho? Ubona ntoni?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 98 & 99

Isakhelo sokubhala:

Ndibona...

Ndithanda ukutya...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Ukutya esikubona emfanekisweni.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. iapile, iidiliya, ivatala, ijusi.
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Isivakalisi siphela ngesingxi.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 56.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–6 kumda wephepha.
   b. Bizela abafundi la magama mathandathu alandelayo bawabhale ecaleni kwamanani u1–6: *olo, lolo, ibolile, saba, siso, basa*
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mathandathu ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   d. Xelela abafundi bawabhale kwakhona amagama ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 57.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 129

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Makanganikwa tshipsi uLomusa*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kulishwankathela ibali.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Yithi: xa sishwankathela ibali, kufuneka sichaze:
      - Into elingayo ibali
      - Into endiyithandileyo ebalini
      - Into endiyifundileyo ebalini
   b. Yabelana ngokufutshane ngeempendulo zakho zale mibuzo.
   c. Zama ungakhethi ezona mpendulo zicace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi ukuba bacinge ngezishwankathelo zabo, mabangakopi umzekelo wakho.
   b. Xelela abafundi baqale izivakalisi zabo ngolu hlobo:
      - Ibali beling…
      - Ndithande…
      - Ndifunde…
   c. Okulandelayo, yalela abafundi babelane namaqabane abo ngezishwankathelo zabo.
   d. Njengokuba abafundi besabelana ngezishwankathelo, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
   e. Ekupheleni kwesifundo, biza umfundi abe1–2 babelane neklasi ngezishwankathelo zabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   - Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 98 & 99

Isakhelo sokubhala:

Ndibona...

Ndithanda ukutya...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza esinye isivakalisi kumbhalo wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Isivakalisi siphela ngesingxi.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 57.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *Abahlobo bethu*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Yintoni eyenza umntu abe ngumhlobo olungileyo?*
   - *Ubenza phi abahlobo?*
   - *Ungamenza njani umhlobo omtsha?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 58.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho:
   Umhlobo wam
   Umhlobo wam, umhlobo wam
   Sidlala kunye, sihleka kunye,
   Ndinceda wena, unceda mna,
   Isandla sihlamba esinye,
   Siyathandana, siyancumelana,
   Wena ungumhlobo wam!
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo: Lo mbongo uxelela abantwana angabahlobo, ukuba abahlobo ngabantu abadlala kunye bonwabile. Ufundisa ubuntu, nokuba kumele abahlobo basebenzisane njengokuba ungenakukwazi ukuhlamba isandla esinye sicoceke. Umhlobo ngumntu okonwabisayo, kwaye nathi kumele sibonise uthando ngokuncuma nokuba nobubele kubahlobo bethu.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: *u*

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-*u*

1. **Yazisa isandi esitsha:** *u*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *u*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *u*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. *ukutya, uluhlu*.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 60.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokujikelezisa izihlahla zenze izangqa ziye ngasekhohlo zibuye ziye ekunene.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *u*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *u*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *u*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *u*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 143

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Inqaba yesanti kaMbuso*.
   b. Yithi: *Namhlanje siza kufunda ibali ngenkwenkwe egama linguMbuso oba nemincili engathethekiyo ngokuya elwandle. Ebesoloko ephupha ngokwakha eyona nqaba yesanti inkulu neyona igqibeleleyo. Ude aphathe ibhakethi elitsha kunye nomhlakulo ukumnceda akhe! Kodwa kwenzeka into engalindelekanga kwinqaba yakhe yesanti. Masifunde ukufumanisa okwenzekayo nendlela eliphela ngayo ibali.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo.
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 60.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 58.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *inqaba yesanti: Inqaba encinci okanye imilo eyenziwe ngesanti emanzi, eqhele ukwakhiwa elunxwemeni lolwandle ngezandla okanye iemele nomhlakulo.*
      - *amanzi olwandle: Amanzi amtyuba afumaneka elwandle.*
      - *umjelo: umsele onamanzi ojikeleze inqaba. Wawusetyenziselwa ukugcina iintshaba phandle.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya uze uhlanganise esi sandi sitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *u*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Hlaziya nabafundi ezi zandi zilandelayo: *b, u, s, o, i, l*
   b. Biza eli gama lilandelayo: *ubuso*
   c. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: *u-b-u-s-o*
   d. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   e. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   f. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   g. Phinda ngegama: *ilula*
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 61.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokuyijijela ngaphakathi nangaphandle.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *U*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *U*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *U*
   - Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *U*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 145

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Inqaba yesanti kaMbuso*.
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 61.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *ubuhlobo: Xa abantu bekhathalelana, bencedana besonwabela nokuchitha ixesha kunye. Buyakhula xa abantu benesisa, benyanisekile, bexolelana.*
      - *ububele: Ukuba ngumntu olungileyo nokhathalayo ngabanye.*
      - *ingozi: Into eyenzeka ngempazamo. Ayenziwa ngenjongo.*

   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.

2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 62.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
      - *Umhlobo ngumntu esithanda ukudlala naye. Umhlobo ngumntu esimkhathaleleyo.*
      - *Ububele bubalulekile kubuhlobo bethu. Singabonisa isisa kubahlobo bethu ngokwabelana nabo, ngokudlala nabo, nangokubaphulaphula.*
      - *Ngamanye amaxesha abahlobo ababoni ngasonye, baze baphikisane. Ngamanye amaxesha abahlobo bayacaphukisana. Xa sineengxaki nabahlobo, singasebenzela ukuzilungisa.*

3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
      - Buza umbuzo wokuqala.
      - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
      - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.
      - Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
      - Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.

4. **Imibuzo:**
   a. *Wazi njani ukuba umntu ngumhlobo wakho?*
   b. *Ubenza njani ubuhlobo nomntu?*
   c. *Bathanda ukwenza ntoni abantu xa bendwendwela abahlobo babo?*

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: *m*

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-*m*

1. **Yazisa isandi esitsha:** *m*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *m*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *m*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. *mama, mamela*.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 63.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *m*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *m*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *m*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *m*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 145

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Inqaba yesanti kaMbuso*.
   d. Yithi: *Namhlanje siza kufunda ibali ngenkwenkwe egama linguMbuso oba nemincili engathethekiyo ngokuya elwandle. Ebesoloko ephupha ngokwakha eyona nqaba yesanti inkulu neyona igqibeleleyo. Ude aphathe ibhakethi elitsha kunye nomhlakulo ukumnceda akhe! Kodwa kwenzeka into engalindelekanga kwinqaba yakhe yesanti. Masifunde ukufumanisa okwenzekayo nendlela eliphela ngayo ibali.*
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo.
      - Buza abafundi: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Umhlobo wam ngu...

Sithanda uku...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa izihlomelo ngokuchanekileyo kwisivakalisi ukuxela apho okanye apho into ikhoyo.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Sidlala kwibala lokudlala.
   c. Yalatha iGML: Isihlomelo sisetyenziswa kwisivakalisi ukuxela ixesha okanye indawo into ekuyo.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale izivakalisi ezibini.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Ngubani umhlobo wakho? Yintoni enithanda ukuyenza nobabini?
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Umhlobo wam ngu... kwaye sithanda uku...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Umfanekiso wakho nomhlobo wakho nisenza umsebenzi owonwabisayo nobabini.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Isihlomelo sisetyenziswa kwisivakalisi ukuxela ixesha okanye indawo into ekuyo

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 63.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Hlaziya uze uhlanganise esi sandi sitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *m*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Hlaziya nabafundi ezi zandi zilandelayo: *a, m, e, u, l, o*
   b. Biza eli gama lilandelayo: *mama*
   c. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: *m-a-m-a*
   d. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   e. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   f. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   g. Phinda ngegama: *umema*
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 64.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *M*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *M*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *M*
   - Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *M*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 145

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Inqaba yesanti kaMbuso*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo.
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Umhlobo wam ngu...

Sithanda uku...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Ngubani umhlobo wakho? Yintoni enithanda ukuyenza nobabini?
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. ukudlala, ukukhwela ujingi, ukubaleka, ukufunda, ukutsiba.
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Isihlomelo sisetyenziswa kwisivakalisi ukuxela ixesha okanye indawo into ekuyo.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 64.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–6 kumda wephepha.
   b. Bizela abafundi la magama mathandathu alandelayo bawabhale ecaleni kwamanani u1–6: *sula, ubuso, lulu, imilo, mamela, umema*
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mathandathu ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   d. Xelela abafundi bawabhale kwakhona amagama ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 65.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 145

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Inqaba yesanti kaMbuso*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuzoba ze sifake ileyibhile kwindawo esiyithandayo kwibali lethu.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela uzenze umntu ocingayo.
   b. Vula amehlo akho uthi: Eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali kuxa…
   c. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   d. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso ebhodini. Njengokuba uzoba cacisa le nto uyizobayo.
   e. Faka ileyibhile e1–2.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi ukuba bacimele ze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvo, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baze baxoxe ngeempendulo zabo neqabane.
   d. Emva koko, yalela abafundi ukuba bazobe le ndawo yebali kwiincwadi zabo zokubhala.
   e. Nceda abafundi bafakele ileyibhile e1–2 kwimizobo yabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Umhlobo wam ngu...

Sithanda uku...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza esinye isivakalisi kumbhalo wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Isihlomelo sisetyenziswa kwisivakalisi ukuxela ixesha okanye indawo into ekuyo.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 65.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Wabelana ngeendaba zakho**
   a. Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho. Yithi:
   b. Namhlanje ndiza kunichazela nge...
   c. Emva koko, yabelana nabanye ngeendaba zakho.
   d. Sichazele okwenzekileyo ngendlela echanekileyo yokulandelelana kweziganeko.
   e. Sichazele amanqaku aphambili kwiindaba zakho.
   f. Gqibezela ngokusichazela ukuba zikwenze waziva njani iindaba zakho.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa usabelana ngeendaba zakho, khumbula oku:
      - Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho
      - Sichazele ukuba kwenzeke nini
      - Sichazele ukuba kwehlele bani oku
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: *d*

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-*d*

1. **Yazisa isandi esitsha:** *d*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *d*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *d*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. *danisa, dada*.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 66.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *d*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *d*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *d*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *d*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 157

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Inkomo neMusi*.
   b. Yithi: *Ibali lethu namhlanje lisekelwe kubuhlobo obungaqhelekanga - malunga nenkomo nemusi! Kweli bali, imusi enkulu yasendle ifika kwifama ka-Abbott umfama ize yenze ubuhlobo nenkomo, uDaisy. Bachitha ixesha elininzi bobabini, besitya, bengcembile, begonana xa belala. Ngamanye amaxesha sicinga ukuba singangabahlobo nabanye abafana kanye nathi. Kodwa ubuhlobo abusoloko buhamba ngalo ndlela!*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo.
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 66.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 58.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *imusi: Isilwanyana esikhulu esinemilenze emide neempondo ezinkulu esihlala ehlathini nesithanda ukutya amagqabi nezityalo. Asifumaneki apha eMzantsi Afrika.*
      - *engaqhelekanga: Yahlukile kuleyo uqhele ukuyibona. Ayixhaphakanga.*
      - *usaziwayo: USaziwayo ligama elinikwa umntu odumileyo.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya uze uhlanganise esi sandi sitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *d*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Hlaziya nabafundi ezi zandi zilandelayo: *a, m, d, l, o, i*
   b. Biza eli gama lilandelayo: *idada*
   c. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: *i-d-a-d-a*
   d. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   e. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   f. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   g. Phinda ngegama: *idolo*
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 67.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokucudisa izandla zenze amanqindi sibale ka5, ze siyekelele.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *D*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *D*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *D*
   • Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *D*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 159

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Inkomo neMusi*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 67.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 68.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      - Yayibubusuku bomdlalo kusapho lwakwa ____ kunye...
      - Rhoqo ngentsasa yangoMgqibelo, usapho lwakwa ____ lwadlala...
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa 'uswazi / ilityе lokuthetha' ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
      - Buza: Belingantoni ibali likaX?
      - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?
   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo.
      Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: *t*

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-*t*

1. **Yazisa isandi esitsha:** *t*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *t*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *t*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. *tata, itafile*.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 69.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokujikelezisa izihlahla zenze izangqa ziye ngasekhohlo zibuye ziye ekunene.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *t*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *t*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *t*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *t*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 159

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Inkomo neMusi*
   d. Yithi: *Ibali lethu namhlanje lisekelwe kubuhlobo obungaqhelekanga - malunga nenkomo nemusi! Kweli bali, imusi enkulu yasendle ifika kwifama ka-Abbott umfama ize yenze ubuhlobo nenkomo, uDaisy. Bachitha ixesha elininzi bobabini, besitya, bengcembile, begonana xa belala. Ngamanye amaxesha sicinga ukuba singangabahlobo nabanye abafana kanye nathi. Kodwa ubuhlobo abusoloko buhamba ngalo ndlela!*.
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo.
      - Buza abafundi: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 110 & 111

Isakhelo sokubhala:

Abahlobo abanobubele ba...

Bathi...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukuqinisekisa ukuba igama lokwenza (isenzi) lihambelana nomntu owenzayo (umenzi).
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Ndinobubele. Abahlobo bam banobubele nabo.
   c. Yalatha iGML: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale izivakalisi ezibini.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Into eyenza umhlobo onobubele.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndicinga ukuba abahlobo abanobubele ba...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Wena nomhlobo.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 69.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Hlaziya uze uhlanganise esi sandi sitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *t*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Hlaziya nabafundi ezi zandi zilandelayo: *a, t, u, m, i, o*
   b. Biza eli gama lilandelayo: *tata*
   c. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: *t-a-t-a*
   d. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   e. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   f. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   g. Phinda ngegama: *Tumi*
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 70.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokuyijijela ngaphakathi nangaphandle.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *T*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *T*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *T*
   - Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *T*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 159

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Inkomo neMusi*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 110 & 111

Isakhelo sokubhala:

Abahlobo abanobubele ba...

Bathi...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Into eyenza umhlobo onobubele.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. luncedo, khathalayo, unothando, molo, ndingakunceda.
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 70.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–6 kumda wephepha.
   b. Bizela abafundi la magama mathandathu alandelayo bawabhale ecaleni kwamanani u1–6: *idada, Dumi, idama, utata, imoto, itasi*
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mathandathu ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   d. Xelela abafundi bawabhale kwakhona amagama ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 71.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 159

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Inkomo neMusi*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kulishwankathela ibali.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Yithi: xa sishwankathela ibali, kufuneka sichaze:
      - Into elingayo ibali
      - Into endiyithandileyo ebalini
      - Into endiyifundileyo ebalini
   b. Yabelana ngokufutshane ngeempendulo zakho zale mibuzo.
   c. Zama ungakhethi ezona mpendulo zicace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi ukuba bacinge ngezishwankathelo zabo, mabangakopi umzekelo wakho.
   b. Xelela abafundi baqale izivakalisi zabo ngolu hlobo:
      - Ibali beling…
      - Ndithande…
      - Ndifunde…
   c. Okulandelayo, yalela abafundi babelane namaqabane abo ngezishwankathelo zabo.
   d. Njengokuba abafundi besabelana ngezishwankathelo, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
   e. Ekupheleni kwesifundo, biza umfundi abe1–2 babelane neklasi ngezishwankathelo zabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   - Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 110 & 111

Isakhelo sokubhala:

Abahlobo abanobubele ba...

Bathi...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza esinye isivakalisi kumbhalo wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 71.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *Sineemvakalelo*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Zeziphi ezinye zeemvakalelo odla ngokuba nazo emini?*
   - *Ungayazi njani indlela omnye umntu aziva ngayo?*
   - *Kutheni abantu ngamanye amaxesha besiva iimvakalelo ezahlukileyo ngento enye?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 72.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho: Inxeba lendoda alihlekwa.
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo: Eli qhalo sisilumkiso esithi masingamhleki umntu osengxakini okanye osenkathazweni. Lithetha ukuba akufanelekanga ubonwabele ubunzima obehlele omnye umntu nokuba obo bunzima bungakananani na.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: *f*

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-*f*

1. **Yazisa isandi esitsha:** *f*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *f*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *f*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. *funda, faka*.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 74.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *f*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *f*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *f*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *f*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 169

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *UDan ube neveki embi*.
   b. Yithi: *Namhlanje sifunda ibali elihlekisayo ngenkwenkwe egama linguDan eneveki embi. Yonke imihla uzama ukulungisa impazamo yosuku oludlulileyo, kodwa mihla le kwenzeka into entsha engalunganga! Usizi olunguDan luzama kangangoko, kodwa uyaqhubeka ukubhatyaza. Njengoko sifunda eli bali, singacinga ngendlela anokuba uziva ngayo uDan ngexesha leveki yakhe embi*.
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Yenza unxulumaniso.
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 74.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 72.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *ukhubekile: Xa unyawo lwakho luthe lwabambeka kwinto ethile waze wawa phantsi.*
      - *ukuhlazeka: Ukuziva uneentloni okanye ungakhululekanga ngenxa yento eyenzekileyo.*
      - *inkqubo yesiqhelo: Into oyenza ngendlela enye yonke imihla.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya uze uhlanganise esi sandi sitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *f*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Hlaziya nabafundi ezi zandi zilandelayo: *u, m, a, f, i, l*
   b. Biza eli gama lilandelayo: *fuma*
   c. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: *f-u-m-a*
   d. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   e. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   f. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   g. Phinda ngegama: *fefa*
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 75.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *F*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *F*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *F*
   - Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *F*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 171

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *UDan ube neveki embi*.
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 75.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *imvakalelo: Imvakalelo yindlela oziva ngayo ngaphakathi entliziyweni nasemzimbeni.*
      - *uvakalelo: Elinye igama lemvakalelo.*
      - *ulwimi lomzimba: Oko kubonakaliswa ngumzimba wakho ngendlela oziva ngayo (njengokuncuma okanye ukusonga iingalo).*

   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.

2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 76.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
      - *Wonke umntu uneemvakalelo, ezifana nokonwaba, ukukhathazeka, ukuxhalaba, nokudideka. Ubuso bethu nemizimba yethu inokubonakalisa imvakalelo esinayo. Kukwabalulekile ukuthetha ngendlela esiziva ngayo.*
      - *limvakalelo zethu zingatshintsha.*
      - *Abantu banganeemvakalelo ezahlukileyo - isenokuba iyimeko efanayo! Kubalulekile ukuqonda ukuba abantu basenokuziva ngendlela eyohlukileyo kweyethu.*

3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
      - Buza umbuzo wokuqala.
      - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
      - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.
      - Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
      - Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.

4. **Imibuzo:**
   a. *Ungaziva njani ukuba ungaya kwitheko lomhla wokuzalwa?*
   b. *Baziva njani abantwana kulo mfanekiso? Ukwazi njani oko?*
   c. *Itheko lomhla wokuzalwa lenzelwe ukuba lixesha lokonwaba! Ucinga ukuba kutheni abantwana benokuziva benomona, bengonwabanga, beneentloni okanye besoyika kwitheko lomhla wokuzalwa?*

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: *n*

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-*n*

1. **Yazisa isandi esitsha:** *n*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *n*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *n*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. *inani*.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 77.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *n*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *n*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *n*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *n*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 171

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UDan ube neveki embi*
   d. Yithi: *Namhlanje sifunda ibali elihlekisayo ngenkwenkwe egama linguDan eneveki embi. Yonke imihla uzama ukulungisa impazamo yosuku oludlulileyo, kodwa mihla le kwenzeka into entsha engalunganga! Usizi olunguDan luzama kangangoko, kodwa uyaqhubeka ukubhatyaza. Njengoko sifunda eli bali, singacinga ngendlela anokuba uziva ngayo uDan ngexesha leveki yakhe embi.*
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza unxulumaniso.
      - Buza abafundi: Uyakwazi ukwenza unxulumaniso neli bali? Ingaba wakhe wehlelwa yinto enje okanye yehlela umntu omaziyo?

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndiziva ndonwabile xa ndi...

Ubuso bam bubonakala...

Umzimba wam uvakala...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukuqinisekisa ukuba igama lokwenza (isenzi) lihambelana nomntu owenzayo (umenzi).
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Ndiyabaleka ukuya esikolweni. Uyabaleka ukuya esikolweni.
   c. Yalatha iGML: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale izivakalisi ezithathu.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Into esenza sizive sonwabile.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndiziva ndonwabile xa ndi...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Wena, ubonakala wonwabile okanye ukhathazekile.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 77.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Hlaziya uze uhlanganise esi sandi sitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *n*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Hlaziya nabafundi ezi zandi zilandelayo: *a, b, n, i, e, l*
   b. Biza eli gama lilandelayo: *neli*
   c. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: *n-e-l-i*
   d. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   e. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   f. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   g. Phinda ngegama: *inene*
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 78.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokucudisa izandla zenze amanqindi sibale ka5, ze siyekelele.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *N*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *N*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *N*
   • Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *N*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 171

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UDan ube neveki embi*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza unxulumaniso.
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Uyakwazi ukwenza unxulumaniso neli bali? Ingaba wakhe wehlelwa yinto enje okanye yehlela umntu omaziyo?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndiziva ndonwabile xa ndi...

Ubuso bam bubonakala...

Umzimba wam uvakala...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Into esenza sizive sonwabile.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. baleka, danisa, dlala, funda, ncumileyo, mnandi, yomelele, khululekile.
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 78.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–6 kumda wephepha.
   b. Bizela abafundi la magama mathandathu alandelayo bawabhale ecaleni kwamanani u1–6: *fefa, ifile, fola, naba, nanini, nina*
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mathandathu ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   d. Xelela abafundi bawabhale kwakhona amagama ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 79.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 171

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UDan ube neveki embi*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuzoba ze sifake ileyibhile kwindawo esiyithandayo kwibali lethu.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela uzenze umntu ocingayo.
   b. Vula amehlo akho uthi: Eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali kuxa…
   c. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   d. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso ebhodini. Njengokuba uzoba cacisa le nto uyizobayo.
   e. Faka ileyibhile e1–2.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi ukuba bacimele ze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvo, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baze baxoxe ngeempendulo zabo neqabane.
   d. Emva koko, yalela abafundi ukuba bazobe le ndawo yebali kwiincwadi zabo zokubhala.
   e. Nceda abafundi bafakele ileyibhile e1–2 kwimizobo yabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndiziva ndonwabile xa ndi...

Ubuso bam bubonakala...

Umzimba wam uvakala...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza esinye isivakalisi kumbhalo wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 79.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abafundi aba-khethiweyo mabeze nesixhobo okanye umfanekiso woku 'Bonisa uze uchaze'

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Bonisa uze uchaze**
   a. Bamba uze uphakamise isixhobo okanye umfanekiso oza kusibonisa wona / sona.
   b. Sichazele ngesixhobo / ngomfanekiso. Yithi:
      - Namhlanje ndiza kunichazela nge...
      - I... (ubungakanani, umbala, ubunzima, ivakala njani xa uyiphatha, njl. njl.)
      - Isetyenziselwa...
      - Ndiyawuthanda kuba...
   c. Emva koko, buza iklasi: Ingaba ninemibuzo?
   d. Xa kukho umntu onombuzo, zama ukunika eyona mpendulo ingcono.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa unikezela, khumbula oku:
      - Bamba isixhobo okanye umfanekiso wakho ngendlela ebonisa wonke umntu
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: *y*

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-*y*

1. **Yazisa isandi esitsha:** *y*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *y*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *y*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. *iyoyo, yalatha*.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 80.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokujikelezisa izihlahla zenze izangqa ziye ngasekhohlo zibuye ziye ekunene.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *y*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *y*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *y*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *y*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 185

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *UZweli uziva ekhathazekile*.
   b. Yithi: *Namhlanje sifunda ngenkwenkwe egama linguZweli efumanisa ngequbuliso ukuba lusuku lokuzalwa lukamama wakhe. Uziva eneemvakalelo ezininzi ezahlukileyo. Uziva othukile, kuba ebengazi ukuba lusuku lwakhe lokuzalwa. Uziva ekhathazekile kuba akanamali yokumthengela isipho. Uziva elusizi kuba ufuna ukwenzela umama wakhe into ekhethekileyo kwaye akacingi ukuba anganakho. Siza kucinga ngendlela iimvakalelo zikaZweli ezitshintsha ngayo kweli bali.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Yenza unxulumaniso.
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 80.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 72.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *khathazekile: Ukuziva usoyika okanye ucinga ukuba kungenzeka into embi.*
      - *gogololo uvalo: Ukutsala umoya omde xa uziva ngcono kuba ingxaki idlule.*
      - *kwathi huu: Ukuziva uzolile wonwabile kuba into ebikuxhalabisile ilungisekile.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya uze uhlanganise esi sandi sitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *y*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Hlaziya nabafundi ezi zandi zilandelayo: *o, y, i, s, a, l*
   b. Biza eli gama lilandelayo: *yoyo*
   c. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: *y-o-y-o*
   d. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   e. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   f. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   g. Phinda ngegama: *Yolisa*
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 81.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokuyijijela ngaphakathi nangaphandle.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *Y*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *Y*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *Y*
   - Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *Y*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 187

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *UZweli uziva ekhathazekile*.
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 81.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 82.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      - Ngenye imini, uMakhulu weza nencwadi ekhaya…
      - Rhoqo ebusuku, uMakhulu kunye no ____ babefunda kunye…
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
      - Buza: Belingantoni ibali likaX?
      - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?
   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo.
      Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: *g*

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-*g*

1. **Yazisa isandi esitsha:** *g*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *g*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *g*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. *galela, igaba*.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 83.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *g*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *g*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *g*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *g*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 187

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UZweli* uziva ekhathazekile
   d. Yithi: *Namhlanje sifunda ngenkwenkwe egama linguZweli efumanisa ngequbuliso ukuba lusuku lokuzalwa lukamama wakhe. Uziva eneemvakalelo ezininzi ezahlukileyo. Uziva othukile, kuba ebengazi ukuba lusuku lwakhe lokuzalwa. Uziva ekhathazekile kuba akanamali yokumthengela isipho. Uziva elusizi kuba ufuna ukwenzela umama wakhe into ekhethekileyo kwaye akacingi ukuba anganakho. Siza kucinga ngendlela iimvakalelo zikaZweli ezitshintsha ngayo kweli bali.*
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza unxulumaniso.
      - Buza abafundi: Uyakwazi ukwenza unxulumaniso neli bali? Ingaba wakhe wehlelwa yinto enje okanye yehlela umntu omaziyo?

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 106 & 107

Isakhelo sokubhala:

Umdlalo wam unge...

Ndiya-wuthanda kuba...

Undenza ndizive...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukwakha isininzi sezibizo ngokuchanekileyo xa kukho injongosenzi.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Ndibona izilwanyana kumabonakude.
   c. Yalatha iGML: Isibizo sesininzi sakhiwa ngokuchanekileyo ukubonisa injongosenzi eziliqela.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale izivakalisi ezithathu.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Umboniso esifuna ukuwubukela.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Umboniso endifuna ukuwubukela unge...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Into ofuna ukuyibukela kumabonakude.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Isibizo sesininzi sakhiwa ngokuchanekileyo ukubonisa injongosenzi eziliqela

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 83.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Hlaziya uze uhlanganise esi sandi sitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *g*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Hlaziya nabafundi ezi zandi zilandelayo: *i, g, u, s, a, m*
   b. Biza eli gama lilandelayo: *igugu*
   c. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: *i-g-u-g-u*
   d. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   e. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   f. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   g. Phinda ngegama: *igama*
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 84.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *G*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *G*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *G*
   - Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *G*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 187

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UZweli* uziva ekhathazekile
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza unxulumaniso
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Uyakwazi ukwenza unxulumaniso neli bali? Ingaba wakhe wehlelwa yinto enje okanye yehlela umntu omaziyo?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 106 & 107

Isakhelo sokubhala:

Umdlalo wam unge...

Ndiya-wuthanda kuba...

Undenza ndizive...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Umboniso esifuna ukuwubukela.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. iidayinaso, izilwanyana, amaqhawe, ulonwabo, enomdla, eyoyikisayo.
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Isibizo sesininzi sakhiwa ngokuchanekileyo ukubonisa injongosenzi eziliqela.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 84.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–6 kumda wephepha.
   b. Bizela abafundi la magama mathandathu alandelayo bawabhale ecaleni kwamanani u1–6: *yena, yona, yala, igaba, igosa, igadi*
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mathandathu ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   d. Xelela abafundi bawabhale kwakhona amagama ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 85.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 187

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UZweli uziva ekhathazekile*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuchaza kwakhona indawo esiyithandayo kwibali lethu.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela uzenze umntu ocingayo.
   b. Yithi: Mandicinge – mandikuchazele eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali ngamazwi am.
   c. Vula amehlo akho uchazele abafundi eyona ndawo uyithandayo ebalini.
   d. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   e. Phinda uyichaze le ndawo yebali ngokulandelelana kweziganeko.
   f. Bandakanya imiba ebalulekileyo, njengamagama abalinganiswa.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi ukuba bacimele ze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvo, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baguquke banikane amathuba bexelela amaqabane abo indawo umntu ayithandayo ebalini.
   d. Njengoko abafundi bethetha ngebali, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
   e. Ekupheleni kwesifundo, biza umfundi abe1–2 baphinde bathethe bexelela iklasi ngeyona ndawo umntu ayithandayo ebalini.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 106 & 107

Isakhelo sokubhala:

Umdlalo wam unge...

Ndiya-wuthanda kuba...

Undenza ndizive...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza esinye isivakalisi kumbhalo wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Isibizo sesininzi sakhiwa ngokuchanekileyo ukubonisa injongosenzi eziliqela.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 85.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *Senza inzululwazi*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Yintoni osesle uyazi ngenzululwazi?*
   - *Yeyiphi imibuzo onayo ngendlela izinto ezisebenza ngayo?*
   - *Ungayifumanisa njani impendulo yento ocinga ngayo?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 86.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho: Inyathi ibuzwa kwabaphambili.
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo: Abantu abadala badlule ezintweni ezininzi ngoko ke banamava, kumele ze kubuzwe kubo ngabeza emva kwabo.

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: *h*

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-*h*

1. **Yazisa isandi esitsha:** *h*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *h*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *h*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. *ihempe, iholo*.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 88.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *h*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *h*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *h*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *h*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 199

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Isigonyo sokuqala*.
   b. Yithi: *Namhlanje siza kufunda ngendlela isigonyo esasungulwa ngayo. Kudaladala, isifo esibizwa ngokuba yingqakaqha sabulala izigidi zabantu phambi kokuba izigonyo zisungulwe. Namhlanje, ayisekho konke konke ngenxa yokugonya. UEdward Jenner wayengugqirha owaqaphela into engaqhelekanga waze wabuza imibuzo. Waqwalasela ekwavavanya ukufumanisa into ebalulekileyo. Siza kufunda banzi ngemibuzo awayibuzayo nendlela awayiphendula ngayo ebalini lethu namhlanje.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Yenza uhlolo.
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 88.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 86.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *inzululwazi: Ukufunda ngehlabathi ngokubukela, ukubuza imibuzo nokuvavanya izimvo; ikwasisifundo esikolweni.*
      - *isigonyo / isitofu: Inaliti yeyeza elithi lincede umzimba wakho ulwe neentsholongwane ukuze ungaguli.*
      - *isifo: Isigulo esenza umzimba wakho ugule.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya uze uhlanganise esi sandi sitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *h*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Hlaziya nabafundi ezi zandi zilandelayo: *h, o, k, l, y, i*
   b. Biza eli gama lilandelayo: *hayi*
   c. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: *h-a-y-i*
   d. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   e. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   f. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   g. Phinda ngegama: *ihoko*
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 89.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokucudisa izandla zenze amanqindi sibale ka5, ze siyekelele.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *H*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *H*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *H*
   • Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *H*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 201

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Isigonyo sokuqala*.
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 89.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *usonzululwazi: Umntu owenza inzululwazi.*
      - *ukusungula: Ukwenza into entsha engazange yakho ngaphambili.*
      - *qwalasela: Ukujonga into ngononophelo uqaphele okwenzekayo.*
   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 90.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
      - *Inzululwazi eyona nto ingayo kukubuza imibuzo, ukuzama ukufumana iimpendulo, nokufunda izinto ezintsha.*
      - *Oosonzululwazi benza ingqikelelo (ukuthekelela) baze bavavanye izimvo zabo. Oosonzululwazi basebenzisa amalinge bavavanye izimvo zabo.*
      - *Oosonzululwazi baqwalasela (bajonga ngononophelo) baze bafunde ngokujonga okwenzekayo. Ngamanye amaxesha, oosonzululwazi bafumanisa ukuba ukuqikela kwabo bekuchanekile. Ngamanye amaxesha, oosonzululwazi bafumanisa ukuba bebewuphosile umhlola - baze bafunde into entsha!*
3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
      - Buza umbuzo wokuqala.
      - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
      - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.
      - Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
      - Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.
4. **Imibuzo:**
   a. *Sesiphi isixhobo senzululwazi osibonayo kulo mfanekiso?*
   b. *Ukhe wayenza inzululwazi ngaphambili? Yayinjani?*
   c. *Ukhe wafunda into ngokubukela ngononophelo? Sixelele ngoku.*

Izandi: Fundisa isandi esitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: *q*

Imifanekiso / izixhobo eziqala ngo-*q*

1. **Yazisa isandi esitsha:** *q*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Biza igama eliqala ngo okanye usebenzise isandi:** *q*
   a. Buza: Ngubani onokubiza igama eliqala okanye elisebenzisa isandi, *q*?
   b. Cela abafundi babize imithombo oyiqokeleleyo, umz. *qokelela, iqanda*.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 91.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omncinci

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokujikelezisa izihlahla zenze izangqa ziye ngasekhohlo zibuye ziye ekunene.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *q*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *q*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *q*
   a. Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *q*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 201

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Isigonyo sokuqala*
   d. Yithi: *Namhlanje siza kufunda ngendlela isigonyo esasungulwa ngayo. Kudaladala, isifo esibizwa ngokuba yingqakaqha sabulala izigidi zabantu phambi kokuba izigonyo zisungulwe. Namhlanje, ayisekho konke konke ngenxa yokugonya. UEdward Jenner wayengugqirha owaqaphela into engaqhelekanga waze wabuza imibuzo. Waqwalasela ekwavavanya ukufumanisa into ebalulekileyo. Siza kufunda banzi ngemibuzo awayibuzayo nendlela awayiphendula ngayo ebalini lethu namhlanje.*

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza uhlolo.
      - Buza abafundi: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndibona i...

Yi...

Ndiyazibuza...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa isingxi ekupheleni kwesivakalisi.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Ndiyakuthanda ukuba sendalweni.
   c. Yalatha iGML: Isivakalisi siphela ngesingxi.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale izivakalisi ezithathu.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Into esiyibonayo kwindalo.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Xa ndijonga phandle efestileni, ndibona...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Into oyibonayo phandle efestileni.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Isivakalisi siphela ngesingxi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 91.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Hlaziya uze uhlanganise esi sandi sitsha

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya isandi esitsha:** *q*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Hlaziya nabafundi ezi zandi zilandelayo: *i, q, a, b, n, e*
   b. Biza eli gama lilandelayo: *iqabane*
   c. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: *i-q-a-b-a-n-e*
   d. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   e. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   f. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   g. Phinda ngegama: *iqela*
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 92.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba omkhulu

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokuyijijela ngaphakathi nangaphandle.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *Q*
   a. Yima ufulathele abafundi bakho.
   b. Yalela abafundi abangamanxele ukuba babeke iintloko zabo ezidesikeni zabo.
   c. Sebenzisa ingalo yakho yasekunene ukwakha unobumba: *Q*
   d. Yalela abafundi ababhala ngesandla sokunene bakhe unobumba kunye nawe.
   e. Phinda nabafundi abangamanxele.
3. **Yalela abafundi ukuba baziqhelanise nokwakha:** *Q*
   - Yithi: Yenza lo nobumba emqolo weqabane lakho, edesikeni, emhlabeni.
4. **Yalela abafundi baziqhelanise nokubhala:** *Q*
   a. Yithi: Bhala unobumba kwincwadi yakho yokubhala x3.
   b. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 201

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Isigonyo sokuqala*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza uhlolo
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndibona i...

Yi...

Ndiyazibuza...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Into esiyibonayo kwindalo.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. umthi, intaka, ilifu, intyantyambo, emabalabala, enomtsalane, inkulu.
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Isivakalisi siphela ngesingxi.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 92.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha:

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–6 kumda wephepha.
   b. Bizela abafundi la magama mathandathu alandelayo bawabhale ecaleni kwamanani u1–6: *iholo, ihagu, iholide, qala, qalani, iqaqa*
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mathandathu ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   d. Xelela abafundi bawabhale kwakhona amagama ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 92.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 201

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Isigonyo sokuqala*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kulinganisa ibali lethu singamaqela.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Yithi: xa silinganisa ibali, kufuneka sizame ukuba:
      - Sikhumbule okwenziwa nokuthethwa ngumlinganiswa wethu
      - Sithethe kwaye silinganise njengomlinganiswa wethu
      - Sisebenzise amanye amagama afana nathethwe ngumlinganiswa wethu
   b. Ngokufutshane bonisa abafundi indlela onokulinganisa ngayo omnye wabalinganiswa.
   c. Zama ukungakhethi umlinganiswa oyintloko kumzekelo wakho.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Bala ukuba bangaphi abalinganiswa ebalini.
   b. Yahlula abafundi babe ngamaqela alingana nelo nani. Umzekelo, ukuba abalinganiswa ba5 ebalini, yohlula iklasi ibe ngamaqela ama5.
   c. Nika umfundi ngamnye umlinganiswa.
   d. Hamba neklasi niye phandle okanye kwindawo ethe gabalala.
   e. Xelela amaqela ukuba alinganise ibali. Kufuneka:
      - Bakhumbule okuthethwa nokwenziwa ngumlinganiswa wabo
      - Bathethe baze benze ngokomlinganiswa wabo
      - Basebenzise amanye kumagama asetyenziswe ngumlinganiswa wabo
   f. Njengokuba abafundi belinganisa ibali, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndibona i...

Yi...

Ndiyazibuza...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza esinye isivakalisi kumbhalo wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Isivakalisi siphela ngesingxi.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 93.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Wabelana ngeendaba zakho**
   a. Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho. Yithi:
      - Namhlanje ndiza kunichazela nge...
      - Emva koko, yabelana nabanye ngeendaba zakho.
      - Sichazele okwenzekileyo ngendlela echanekileyo yokulandelelana kweziganeko.
      - Sichazele amanqaku aphambili kwiindaba zakho.
      - Gqibezela ngokusichazela ukuba zikwenze waziva njani iindaba zakho.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa usabelana ngeendaba zakho, khumbula oku:
      - Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho
      - Sichazele ukuba kwenzeke nini
      - Sichazele ukuba kwehlele bani oku
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Hlaziya zonke izandi ezifundiswe kwiKota 2

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
IKota 2
Amakhadi ezandi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi emethini okanye phantsi, phambi kwakho.**
   a. Xelela abafundi baphulaphule amagama abo.
   b. Njengoko ubiza igama lomfundi, mabafunde isandi sekhadi lezandi oliphakamisileyo.
   c. Biza igama lomnye umfundi. Lo mfundi makabize igama eliqala okanye elisebenzisa isandi eso.
   d. Yenza oku ngokukhawuleza okukhulu. Yenze ivakale njengomdlalo owonwabisayo kodwa qaphela abafundi abatsala nzima.
   e. Ukuba umfundi wenza impazamo, yithi, ‘mamelisisa’, uze ubize isandi eso.
2. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 94.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Hlaziya bonke oonobumba abafundiswe kwiKota 2

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokwakhiwa kwabo bonke oonobumba abancinci abebefundiswe kwiKota 2.**
   a. Bhala unobumba ngamnye omncinci ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, chaza indawo apho uqala khona, icala oya kulo kunye nalapho aphela khona unombumba ngamnye.
   c. Xelela abafundi babhale umqolo wenani ngalinye, beshiya isikhewu esingangomnwe phakathi kwenani ngalinye.
   d. Xelela abafundi baqinisekise ukuba banokwakha inani ngalinye ngokuchanekileyo.
3. **Jonga ukwakheka koonobumba abancinci babafundi.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba ujonga ukwakha kwabo oonobumba.
   b. Nika inkxaso apho idingekayo.
   c. Qaphela abafundi abatsala nzima ukwakha oonobumba ngokuchanekileyo.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 209

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Ilinge likaLimani*.
   b. Yithi: *Namhlanje siza kufunda ibali elingentombazana egama linguLimani, ofunda ukuba izityalo zizinto eziphilayo kwaye zidinga umoya, amanzi, ukukhanya kwelanga kunye nomhlaba ukuze ziphile. Wenza ilinge lenzululwazi ukuvavanya into eyenzekayo xa isityalo singafumana oko sikudingayo. Eli bali liya kusinceda sifunde ngendlela esinokuba ngoosonzululwazi ngayo sonke*.
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Yenza unxulumaniso.
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 94.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 86.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *ilinge: Uvavanyo okanye umzamo wokubona ukuba uluvo luyinyaniso kusini na.*
      - *ukurekhoda: Ukubhala phantsi okubonayo okanye okufundayo.*
      - *ukuphila: Abantu, izilwanyana nezityalo ziyaphila. Sidinga umoya, amanzi, kunye nokutya ukuphila. Siyakhula sitshintshe.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya zonke izandi ezifundiswe kwiKota 2

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
IKota 2 Amakhadi ezandi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi emethini okanye phantsi, phambi kwakho.**
   a. Xelela abafundi baphulaphule amagama abo.
   b. Njengoko ubiza igama lomfundi, mabafunde isandi sekhadi lezandi oliphakamisileyo.
   c. Biza igama lomnye umfundi. Lo mfundi makabize igama eliqala okanye elisebenzisa isandi eso.
   d. Yenza oku ngokukhawuleza okukhulu. Yenze ivakale njengomdlalo owonwabisayo kodwa qaphela abafundi abatsala nzima.
   e. Ukuba umfundi wenza impazamo, yithi, 'mamelisisa', uze ubize isandi eso.
2. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 95.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Hlaziya bonke oonobumba abafundiswe kwiKota 2

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokwakhiwa kwabo bonke oonobumba abakhulu abebefundiswe kwiKota 2.**
   a. Bhala unobumba ngamnye omkhulu ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, chaza indawo apho uqala khona, icala oya kulo kunye nalapho aphela khona unombumba ngamnye.
   c. Xelela abafundi babhale umqolo wenani ngalinye, beshiya isikhewu esingangomnwe phakathi kwenani ngalinye.
   d. Xelela abafundi baqinisekise ukuba banokwakha inani ngalinye ngokuchanekileyo.
3. **Jonga ukwakheka koonobumba abakhulu babafundi.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba ujonga ukwakha kwabo oonobumba.
   b. Nika inkxaso apho idingekayo.
   c. Qaphela abafundi abatsala nzima ukwakha oonobumba ngokuchanekileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 211

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Ilinge likaLimani*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 95.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 96.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      - Kwakuyimini emva...
      - Umama wabuza u ____ ngosuku lwakhe esikolweni kunye...
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa 'uswazi / ilityе lokuthetha' ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
      - Buza: Belingantoni ibali likaX?
      - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?
   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo.
      Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Dlala umdlalo wezandi: Ikhonkco lamagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amaphepha anguA4 abafundi

1. **Zinzisa abafundi ukuze ufumane umgqalaselo wabo.**
2. **Bonisa abafundi ngokuwenza lo mdlalo ebhodini.**
   a. Bhala isandi ebhodini.
   b. Xelela abafundi badlale ngababini.
   c. Iqabane 1 malisebenzise isandi esisebhodini libhale igama.
   d. Iqabane 2 malithathe oonobumba aba2 bokugqibela beli gama ze liqale igama elitsha.
   e. Amaqabane ayaqhuba edlala de iphepha labo lizale likhonkco lamagama.
3. **Nika isibini ngasinye iphetshana uze ubhale isandi sokuqala ebhodini: b**
4. **Hambahamba uxhase abafundi apho kuyimfuneko.**
   a. Emva kwemizuzu e10, biza bajonge kuwe.
   b. Buza izibini ezimbalwa zifunde amagama azo. Njengoko befunda, bhala amagama ebhodini uze ujonge ukuba ikhonkco labo lakhiwe ngendlela eyiyo na.
   c. Ncoma abafundi ngemizamo yabo.

Qaphela: Lo msebenzi kulula ukuwenza ngeepensele ezinemibalal

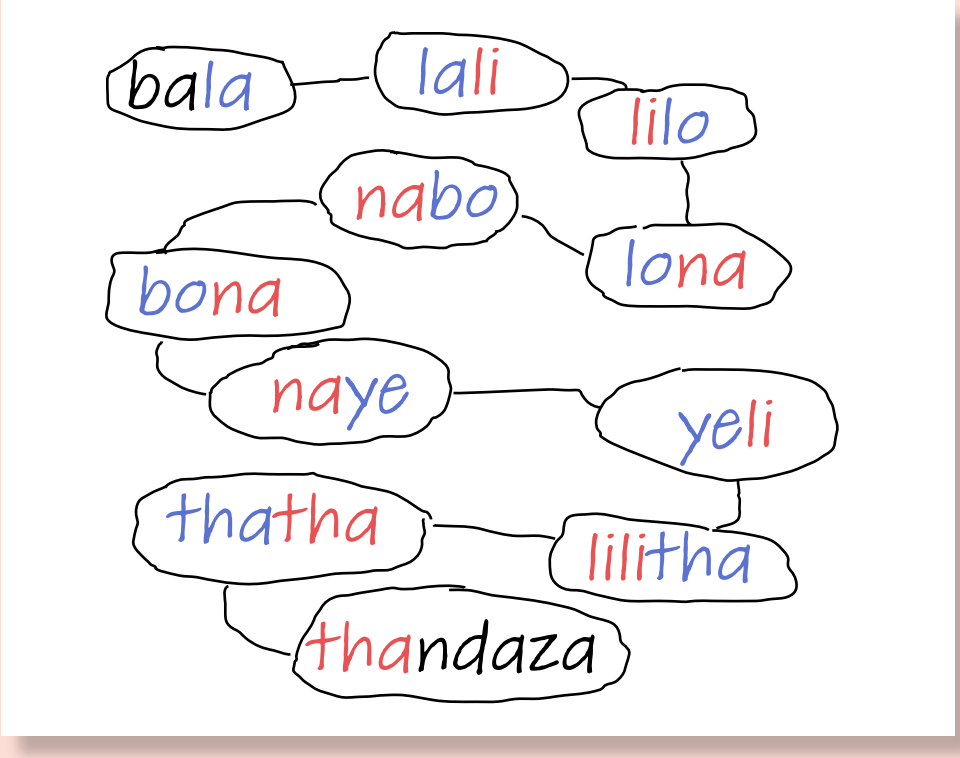

5. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 97.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela izivakalisi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bhala ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Lilolo eli.
   - Sisi siso esi.

   a. Yalela abafundi bakhuphele izivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   b. Kufuneka bakhuphele ngokucocekileyo nangokuchanekileyo kangangoko banako.
3. **Jonga ubuchule babafundi bokukhuphela izivakalisi.**
   a. abafundi bebhala, hambahamba uqaphela abafundi abatsala nzima:
      - Ukukhuphela izivakalisi ngokuchanekileyo
      - Ukwakha oonobumba namagama ngokuchanekileyo nangokucocekileyo
      - Ukugqiba izivakalisi ngexesha elimiselweyo

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 211

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ilinge likaLimani*
   d. Yithi: *Namhlanje siza kufunda ibali elingentombazana egama linguLimani, ofunda ukuba izityalo zizinto eziphilayo kwaye zidinga umoya, amanzi, ukukhanya kwelanga kunye nomhlaba ukuze ziphile. Wenza ilinge lenzululwazi ukuvavanya into eyenzekayo xa isityalo singafumana oko sikudingayo. Eli bali liya kusinceda sifunde ngendlela esinokuba ngoosonzululwazi ngayo sonke.*
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza unxulumaniso.
      - Buza abafundi: Uyakwazi ukwenza unxulumaniso neli bali? Ingaba wakhe wehlelwa yinto enje okanye yehlela umntu omaziyo?

UkuBhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 118 & 119

Isakhelo sokubhala:

Ndifuna ukubona... kumzi wogcino-zilwanyana.

Zi...

Ndiyazibuza...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa izihlomelo ngokuchanekileyo kwisivakalisi ukuxela apho okanye apho into ikhoyo.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Ndifuna ukubona iingonyama kumzi wogcino-zilwanyana. Ndiyathemba zikwikhetshi.
   c. Yalatha iGML: Isihlomelo sisetyenziswa kwisivakalisi ukuxela ixesha okanye indawo into ekuyo.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale izivakalisi ezithathu.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Into endifuna ukuyibona kumzi wogcino-zilwanyana.
   c. Yithi: Ndifuna ukubona... kumzi wogcino-zilwanyana kuba...
3. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Isilwanyana kumzi wogcino-zilwanyana.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Isihlomelo sisetyenziswa kwisivakalisi ukuxela ixesha okanye indawo into ekuyo.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 97.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Dlala umdlalo wezandi: Ikhonkco lamagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amaphepha anguA4 abafundi

1. **Zinzisa abafundi ukuze ufumane umgqalaselo wabo.**
2. **Bonisa abafundi ngokuwenza lo mdlalo ebhodini.**
   a. Bhala ebhodini.
   b. Xelela abafundi badlale ngababini.
   c. Iqabane 1 malisebenzise isandi esisebhodini libhale igama.
   d. Iqabane 2 malithathe oonobumba aba2 bokugqibela beli gama ze liqale igama elitsha.
   e. Amaqabane ayaqhuba edlala de iphepha labo lizale likhonkco lamagama.
3. **Nika isibini ngasinye iphetshana uze ubhale isandi sokuqala ebhodini: b**
4. **Hambahamba uxhase abafundi apho kuyimfuneko.**
   a. Emva kwemizuzu e10, biza bajonge kuwe.
   b. Buza izibini ezimbalwa zifunde amagama azo. Njengoko befunda, bhala amagama ebhodini uze ujonge ukuba ikhonkco labo lakhiwe ngendlela eyiyo na.
   c. Ncoma abafundi ngemizamo yabo.

Qaphela: Lo msebenzi kulula ukuwenza ngeepensele ezinemibala.

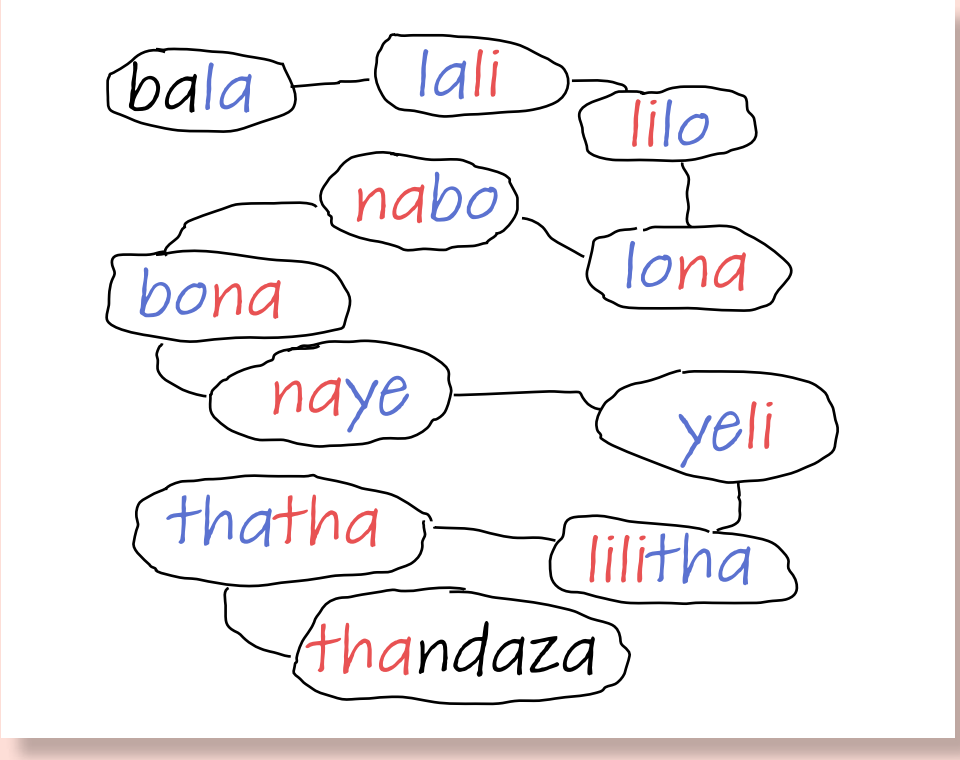

5. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 98.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela izivakalisi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokucudisa izandla zenze amanqindi sibale ka5, ze siyekelele.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bhala ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Ubuso bubilile.
   - Utata umisa imoto.

   a. Yalela abafundi bakhuphele izivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   b. Kufuneka bakhuphele ngokucocekileyo nangokuchanekileyo kangangoko banako.
3. **Jonga ubuchule babafundi bokukhuphela izivakalisi.**
   a. abafundi bebhala, hambahamba uqaphela abafundi abatsala nzima:
      - Ukukhuphela izivakalisi ngokuchanekileyo
      - Ukwakha oonobumba namagama ngokuchanekileyo nangokucocekileyo
      - Ukugqiba izivakalisi ngexesha elimiselweyo

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 211

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ilinge likaLimani*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza unxulumaniso
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Uyakwazi ukwenza unxulumaniso neli bali? Ingaba wakhe wehlelwa yinto enje okanye yehlela umntu omaziyo?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

UkuBhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 118 & 119

Isakhelo sokubhala:

Ndifuna ukubona... kumzi wogcino-zilwanyana.

Zi...

Ndiyazibuza...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Into endifuna ukuyibona kumzi wogcino-zilwanyana.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. indlovu, ingwe, indlulamthi, igorila, inkulu, incinci, inoboya, iyahlekisa, ilambile, wonwabile.
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Isihlomelo sisetyenziswa kwisivakalisi ukuxela ixesha okanye indawo into ekuyo.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 98.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–6 kumda wephepha.
   b. Bizela abafundi la magama mathandathu alandelayo bawabhale ecaleni kwamanani u1–6: *bona, ihagu, utata, emini, lilele, ifumile*
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mathandathu ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   d. Xelela abafundi bawabhale kwakhona amagama ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 99.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 211

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ilinge likaLimani*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuzoba ze sifake ileyibhile kwindawo esiyithandayo kwibali lethu.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela uzenze umntu ocingayo.
   b. Vula amehlo akho uthi: Eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali kuxa…
   c. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   d. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso ebhodini. Njengokuba uzoba cacisa le nto uyizobayo.
   e. Faka ileyibhile e1–2.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi ukuba bacimele ze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvo, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baze baxoxe ngeempendulo zabo neqabane.
   d. Emva koko, yalela abafundi ukuba bazobe le ndawo yebali kwiincwadi zabo zokubhala.
   e. Nceda abafundi bafakele ileyibhile e1–2 kwimizobo yabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

UkuBhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 118 & 119

Isakhelo sokubhala:

Ndifuna ukubona... kumzi wogcino-zilwanyana.

Zi...

Ndiyazibuza...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza esinye isivakalisi kumbhalo wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Isihlomelo sisetyenziswa kwisivakalisi ukuxela ixesha okanye indawo into ekuyo.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 99.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
   g. Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi5 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi5 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi5 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Yenza umzekelo wendlela yokupapasha umbhalo wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Umzekelo kaTitshala: umsebenzi wokubhala

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Phambi kokuqala kwezifundo, lungisa ibhodi yakho ilungele esi sifundo.**
   a. Khetha umsebenzi wokubhala ube mnye kweyale kota. Zoba uze ubhale umzekelo wakho womsebenzi ebhodini.
   b. Quka impazamo kwiGML yekota, efana noku: Unobumba wokuqala wesivakalisi akangonobumba omkhulu.

2. **Yazisa ukupapasha kubafundi.**
   a. Yithi: Kule veki siza kupapasha inqaku lethu lokubhala ukusuka kule kota.
   b. Yithi: Xa sipapasha umbhalo wethu, siwulungiselela ukwabelana ngawo nabanye abantu. Sikhetha owona msebenzi wethu ungcono, siwenza ucoceke ubukeke kwaye ucace, size sabelane ngawo nabanye bawufunde bawonwabele.
   c. Khomba idrafti yakho esebhodini. Cacisa ukuba lo ngumsebenzi wobhalo owukhethele ukuwupapasha.

3. **Yenza umzekelo wokupapasha ebhodini.**
   a. Phinda uzobe uze ubhale umbhalo wakho ebhodini. Yenza oku ngokucocekileyo kwaye ubandakanye iinkcukacha ezithe chatha.
   b. Funda umbhalo wakho okwidrafti ngokuvakalayo.
   c. Khomba impazamo oyenzileyo kwiGML. Yithi: Ndenze impazamo. Unobumba wokuqala wesivakalisi akanguye unobumba omkhulu. Ndingakulungisa oku xa ndipapasha.
   d. Bhala isivakalisi kwakhona ngendlela ecocekileyo nebukekayo.
   e. Khomba iGML elungisiweyo: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.

UkuFunda noTitshala: Yenza umzekelo wendlela yokupapasha umbhalo wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Umzekelo kaTitshala: umsebenzi wokubhala

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi6 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi6 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi6 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bacamngca baze bakhethe

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Iincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Phambi kokuqala kwezifundo, lungisa idrafti epapashiweyo kwiphepha elizihambelayo.**
   a. Khuphela kwiphepha elizihambelayo umzobo nombhalo wakho opapashiweyo uzokubonisa abafundi.
   b. Qinisekisa ukuba uyayigcina idrafti yakho epapashiweyo uzokuyisebenzisa kwisifundo sokunikezela.
2. **Yalela abafundi bacingisise ngemibhalo yabo yekota.**
   a. Nika abafundi ixesha lokufunda umbhalo wabo wekota.
   b. Buza: Ngowuphi owona mbhalo wakho uwuthandileyo kule kota?
   c. Biza abafundi abambalwa babelane ngeyona mibhalo yabo bayithandileyo yekota.
3. **Yalela abafundi bakhethe umbhalo abaza kuwupapasha.**
   a. Buza: Ngowuphi umbhalo oza kuwupapasha uze wabelane ngawo kule kota?
   b. Nika abafundi ixesha lokukhetha umsebenzi wokubhala abaza kuwupapasha.
   c. Yalela abafundi baxelele iqabane ukuba ngowuphi umsebenzi wokubhala abaza kuwupapasha.
4. **Yalela abafundi bapapashe kwiphepha elizihambelayo, ukuze umsebenzi wabo uxhonywe.**
   a. Yithi: Xa sipapasha, asibhali ezincwadini zethu njengesiqhelo. Sibhala ephepheni elizihambelayo ukuze sabelane ngomsebenzi wethu ngokulula.
   b. Bonisa abafundi umzekelo wakho womsebenzi opapashiweyo ephepheni elizihambelayo.
   c. Nika abafundi amaphepha azihambelayo ulungiselele ukupapasha.
5. **Yalela abafundi ukuba baqalise ukupapasha.**
   a. Yithi: Qalisani ngoku ukupapasha umsebenzi wenu. Khumbulani ukuwenza ubukeke, ucoceke kwaye ucace, ukuze ulungele ukwabelana nabanye.

UkuFunda noTitshala: Abafundi bacamngca baze bakhethe

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
lincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi7 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi7 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi7 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bapapasha umsebenzi wabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Iincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Yazisa kwakhona ukupapasha kubafundi.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela ukupapasha umbhalo wethu.
   b. Yithi: Xa sipapasha umbhalo wethu, siyilungiselela ukwabelana ngayo nabanye. Sikhetha owona msebenzi wethu ungcono, siwenza ubukeke ucoceke kwaye ucace, ze sabelane ngawo nabanye bawufunde bawonwabele.
2. **Yalela abafundi baqhube nokupapasha.**
   a. Yithi: Ngoku qhubeka upapashe umsebenzi wakho wayizolo. Khumbula ukuwenza ucoceke kwaye ucace, ukuze ulungele ukwabelana nabanye.
3. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Nceda abafundi abatsala nzima chonga uze upapashe imibhalo yabo.

UkuFunda noTitshala: Abafundi bapapasha umsebenzi wabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
lincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

UkuBhala: Abafundi bapapasha umsebenzi wabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
lincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi8 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi8 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi8 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Yenza umzekelo wendlela yokwenza intetho ngomsebenzi wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Yazisa ukunikezela kubafundi.**
   a. Yithi: Kule veki siza kunikezela umbhalo wethu opapashiweyo.
   b. Yithi: Xa sinikezela umbhalo wethu, sabelana nabanye ngawo. Sichaza umzobo wethu ze sifunde umbhalo wethu. Sithetha ngokuvakalayo nangokucacileyo ukuze siviwe ngabanye.
   c. Yithi: Sakugqiba ukuthetha, singahambahamba egumbini sibonise abanye umzobo wethu.
   d. Yithi: Xa abanye besenza unikezela, siphulaphula ngenyameko. Sisoloko sibonisa ububele siqhwabe bakugqiba.
2. **Linganisela iklasi ukunikezela.**
   a. Bamba idrafti yakho epapashiweyo ibonakale kumntu wonke.
   b. Chaza umzobo wakho ukhawulezisa uze ufunde umbhalo wakho. Linganisa ukuthetha ngokuvakalayo nangokucacileyo uviwe ngumntu wonke.
   c. Yalela abafundi bakuqhwabele wakuba ugqibile.
3. **Hambahamba egumbini ubonise umntu wonke lo mzobo wakho.**
4. **Yalela abafundi balungiselele ukunikezela.**
   a. Yithi: Cinga ngesivakalisi esichaza umzobo wakho uze uziqhelanise nokufunda umbhalo wakho.
5. **Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ze bafunde.**
6. **Yalela abafundi benzele iqabane unikezelo.**
   a. Yalela abafundi bachaze umzobo wabo baze bafundele iqabane umbhalo wabo.

UkuFunda noTitshala: Yenza umzekelo wendlela yokwenza intetho ngomsebenzi wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuqhubeka isifundo sangaphambili.

UkuBhala: Yenza umzekelo wendlela yokwenza intetho ngomsebenzi wakho

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuqhubeka isifundo sangaphambili.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi10 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi10 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi10 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

UkuFunda noTitshala: Abafundi benza intetho ngomsebenzi wabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Yazisa kwakhona ukunikezela kubafundi.**
   a. Yithi: Khumbulani ukuba namhlanje siza kunikezela imibhalo yethu epapashiweyo.
   b. Yithi: Xa sinikezela imibhalo yethu, sabelana ngayo nabanye. Sichaza umzobo wethu sifunde umbhalo wethu. Sithetha ngokuvakalayo nangokucacileyo ukuze kuve wonke umntu.
   c. Yithi: Sakugqiba ukuthetha, singahambamba egumbini sibonise wonke umntu umzobo wethu.
2. **Yithi: Xa abanye besenza unikezela, siphulaphula ngenyameko. Sisoloko sibonisa ububele siqhwabe bakugqiba.**
3. **Biza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
   d. Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.

UkuBhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:

Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi.

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuBhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo
INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuBhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi.

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuBhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

NHLRP | National Home Language Reading Programme